

Militaire Spectator.

De MILITAIRE SPECTATOR verschijnt maandelijks, in Nos. van 3 vellen druks; zoodat de Jaargang uit 36 vellen druks, (behalve de bijvoegsels, die gratis geleverd worden) bestaat, en voor f 6,25, uitgenomen de platen en kaarten, welke afzonderlijk betaald worden, aan de respectieve geabonneerden wordt afgeleverd.

Men abonneert zich bij alle Post-Directeuren en Boekhandelaren door het geheele Koninkrijk. Alle inzendingen voor dit Militaire Tijdschrift bestemd, geschieden vrachtfrij aan de Uitgevers BROESE & COMP. te Breda, of aan den Directeur, den 1sten luitenant VAN RIJNEVELD, van de rijdende batterij no. 13 bij het leger te velde, met het opschrift: voor den Militairen Spectator.

PROEFONDERVINDELIJKE NASPORINGEN OVER DE WAARDE EN VOORDEELLEN DER BAJONET-SCHERMKUNST.

Meer en meer begint zich eene wapen-oefening uit te breiden, waarvan, wel is waar, vroeger enkele scherpzinnige krijgskundigen de belangrijkheid vermoed en aangeduid hadden, doch waarvan voor nog slechts weinige jaren de naam zelfs niet algemeen bekend was, namelijk de bajonet-schermkunst. Niet slechts is dezelve in het meerendeel der Europesche legers tot een hoofd-gedeelte der afrigting van den soldaat geworden, maar zelfs is zij tot het Oosten doorgedrongen. Sultan *Mahmoud* — deze oefening met regt als een krachtig middel beschouwende, om de door hem op den Europeschen voet gevormde troepen dat vertrouwen op hun nieuw wapen, het bajonet-geweer, te doen verkrijgen; 't welk zij vroeger in hunne sabel bezaten, welker behendig gebruik hen zoo lang ten schrik hunner tegenpartij maakte — heeft ook de bajonet-schermkunst, onder de andere oefeningen zijner nieuwe troepen eene plaats aangewezen (1). In Oostenrijk, Pruisen, ja bij de meeste Duitsche legers is zij als een gewichtig gedeelte der krijgs-vorming, bij de reglementen op de wapen-oefeningen zorgvuldig aanbevolen, en met bewondering hebben verscheidene militairen de vorderingen aanschouwd die in dezelve zijn gemaakt.

Met bevreemding is het nogtans waargenomen, dat juist in dat rijk, waar ten allen tijde de behandeling van het blank geweer met zoo veel hartstogtelijkheid en met zulk een goed gevolg is beoefend geworden, namelijk in Frankrijk, deze oefening tot dus verre zoo weinig belangstelling ten deel is gevallen. Welligt is zulks toe te schrijven aan een kleingeestigen volkstrots, die eene nuttige ontdekking de haar toekomende waardering onthoudt, wijl zij niet op Franschen grond is gemaakt geworden; even als alleen om deze reden de invoering der Pruisische taktiek

(1) Naar de berigten van het Fransche dagblad dat te Konstantinopel wordt uitgegeven, doet de sultan aldaar twee bataillons in de kazerne van Selenie, onder andere wapen-oefeningen, ook in de bajonet-schermkunst onderwijzen.

en haar vurige voorstander *Guibert* zulke hevige tegenkantingen aldaar hebben ontmoet. Geenszins blijft men echter steeds blind voor het betere: de eigenliefde zwijgt ten laatste en eindigt met het goede aan te nemen. Zoo verscheen dan ook het voor deszelfs tijd zoo voortreffelijk infanterie-reglement van 1791, volkomen op de linie-taktiek van *Frederik* gegrondvest; en zoo is het niet te betwijfelen, of de bajonet-schermkunst, zoo overeenkomstig met het nationaal Fransch karakter, zal in Frankrijk eerlang tot eene buitengemene hoogte stijgen. Als voorboden daarvan verstreken niet alleen de daarover in het licht verschenen werken, maar ook de proeven en oefeningen, welke onlangs met algemeene belangstelling zijn genomen geworden.

Reeds is in Frankrijk de grond gelegd, waarop de gevolgen der bajonet-schermkunst moeten berusten, en weldoor de voortreffelijke instelling voor het onderwijs in de kunstmatige ligchaams-oefeningen van den kolonel *Amoros* te Parijs, waardoor den krijgsman die behendigheid en vlugheid wordt eigen gemaakt, welke het hoofd-vereischte dezer wapen-oefening is. Het is ook aldaar, dat men onderscheidene proeven heeft genomen, welke tot bepaling der voordeeligste bewegingen en tot de oplossing van sommige nog niet daadwerkelijk besliste vraagpunten konden geleiden.

Het is welligt een bloot toeval, dat de bajonet-schermkunst, welke Saksen ten geboorteland heeft gehad, haren oorsprong niet uit Frankrijk heeft ontleend. Reeds vroeger had een opzigter der artillerie van de armee van Katalonië zich met eene scherm-oefening bezig gehouden, welke hij met den naam bestempelde van *Crosnette*, afgeleid uit de dubbele werking en aanwending van de bajonet en den kolf; in welke oefening hij zoodanige vorderingen had gemaakt, dat hij door zijne vlugheid den aanval van verscheidene ruiters met goed gevolg het hoofd bood en weldra meester van de kampplaats bleef. In der tijd had hij eene verhandeling over zijne kunst, met teekeningen opgehelderd, den keizer aangeboden, die echter te zeer met gewichtige bezigheden was overladen, om haar

1830

2

zijne geheele oplettendheid te schenken, en ze aan het ministerie van oorlog zond, waar zij in het maar al te gewone lot van zoo menig ander nuttig voorstel deelde, van namelijk in den afgrond der papier-kraam te worden geworpen, te verzinken en spoorloos te verdwijnen.

Een der gewigtigste krijgskundige verschil-punten, is dat wegens den voorrang, welke aan de hoofd-wapens van een leger, de infanterie en kavallerie, hetzij vereenigd hetzij eenzelvig, moet worden toegekend. De ondervinding, vooral der laatste jaren, heeft denzelven aan de eerste volkomen toegekend, zoodra deze van haar vuur behoorlijk gebruik weet te maken. De infanterie behoudt zelfs ook dan nog den voorrang, wanneer de grond-gesteldheid den aanval der ruitery in allen deele gunstig is, uitgenomen in het geval, dat de werking der artillerie de ruitery naar behooren voorbereidt en ondersteunt. Eveneens moet de ruiter, met zijn blank geweer, tegen den welgeoefenden schutter te kort schieten, als welke hem op elken afstand vellen kan, alvorens hij eenig gebruik van zijn' kling of lans kan maken.

Zoo onbetwistbaar dit ook schijnt, zoo is het daarentegen moeilijk om dit voorregt onvoorwaardelijk aan den ruiter of aan den voetknecht toe te kennen, wanneer deze laatste tot het gebruik van zijn wapen, als blank geweer, beperkt is geworden, en dus te bepalen voor wien alsnu de meeste kansen van overwinning bestaan; 't zij voor den stoutmoedigen, in het wapen-gebruik behendigen ruiter, die met groote bekwaamheid een krachtig, vlug en welaferigt paard berijdt, zoodanig als waarvan de Oostersche ruitery de voorbeelden opleveren — of wel voor den flinken, onversaagden, geoefenden voetknecht, die met behendigheid en koelbloedig zich van het wapen weet te bedienen, dat hem het bajonet-geweer aanbiedt.

Hoogst moeilijk is het deze vraag bepaald te beslissen, naardien de voorwaarden door omstandigheden, persoonlijkheid en plaatsgesteldheid aanmerkelijke wijzigingen en invloed op de uitkomst daarstellen. Er zouden derhalve belangrijke proeven moeten genomen worden, die daadwerkelijk tot eene grondige beoordeeling kunnen geleiden, en als zoodanig kan men die beschouwen welke onlangs te Parijs hebben plaats gehad.

Het strijdperk was de plaats der gymnastische oefeningen van den kolonel *Amorós*, waarin *M. Pinette*, onderwijzer in de bajonet-schermkunst, ten bewijs van de voortreffelijkheid dezer oefening, zelf tegen onderscheidene tegenstanders optrad, zoodat hij eerst verscheidene infanteristen met de bajonet bekampte, en vervolgens een ruiter met de sabel, een ander met een lans gewapend, het hoofd bood.

De wapens bij dit hedendaagsche tournooi aangewend, waren van hout gevormd. Het bajonet-geweer, zoowel als het scherm-wapen, dat de sabel der ligte ruitery en de lans nabootste, waren zoodanig ingerigt, dat dezelve geene ernstig nadeel konden veroorzaken. De jury ter beoordeeling bestond uit officieren van verschillende graden uit de onderscheidene korpsen, te Parijs in bezetting, terwijl een groot getal militairen, als aanschouwers, deze vertooning bijwoonde.

De strijd begon met verscheiden afzonderlijke tweekampen (*assaults*) te voet, tusschen geoefende en ongeefende manschappen; derzelve uitslag bewees duidelijk het groote voordeel der bajonet-schermkunst; daar de eerste gemakkelijk, en zonder zelve geraakt te kunnen worden, die soldaten troffen, welke geen ander onderwijs ontvangen hadden dan hetgene bij de korpsen werd gegeven. *Pinette* zelf bestreed achtereenvolgens zegevierend een fuselier, een grenadier en een voltigeur. In den laatsten had hij echter een geduchte tegenpartij aangetroffen, daar hij door eenen geweldigen tegenstoot van dezen omvergeworpen werd, en evenwel droeg hij nog de overwinning uit dezen drievoudigen strijd weg.

Eindelijk nam de zoo vurig verlangde wedstrijd der wapen-vertegenwoordigers een aanvang, waartoe hij zich in het strijdperk plaatste om den aanval des ruiters het hoofd te bieden. Bij de verschijning van dezen — een lancier van het 2de regiment, doch, in plaats van de lans, een houten scherm-sabel voerende — erkende elk, dat de eer van het wapen der kavallerie waardig door deszelfs kampvechter stond gehandhaafd te worden. De jonge lancier, onwrikbaar in den zadel, en met even veel juistheid als behendigheid een krachtvol, welaferigt, paard besturende, zette op zijnen tegenstander aan, welke hem, in eene verdedigende stelling, afwachtte, slaagde in hem regts te houwen, en door een achterwaartsche houw hem het geweer uit de hand te slaan. *Pinette* beweerde niet getroffen te zijn geweest, ondanks de verzekering van den ruiter, die staande hield hem een houw op den rug te hebben toegebracht.

Een tweede gang volgde. De ruiter deed den aanval op den voetstrijder, die zijn houw ontweek, maar door eene snelle volte (wending), met eene vaardigheid volvoerd, die aan de wapenfeiten der Mammelukken in Egypte herinnerde, was de ruiter zijn partij weder op het lijf gedrongen, en nu ontstond er een worstelkamp 't welk toonde wat zulk een gevecht, bij gelijke kracht en behendigheid van weerszijden, kon doen verwachten. Eindelijk ondernam *Pinette* eene wanhopige poging om de overwinning te beslissen: met alle kracht zijn wapen tegen zijnen vijand werpende, trof hij hem, doch, mede-

gesleept door het geweld der beweging, stuitte hij tegen het paard, zijn aangezicht stootte daarbij zoodanig op het gevest van de sabel, dat het bloed uitspatte, waarop men de strijders van een scheidde.

De laatste tweekamp had plaats tusschen een bajonet-schermer en een ruiter met een scherm-lans gewapend, waarvan de punt met een knop voorzien was. In dezen werd de voorrang der ruitery minder luisterrijk staande gehouden. De ruiter bereed een log paard, zonder buigzaamheid, zoo als men ze, helaas! maar al te dikwerf in de gelederen der zoogenaamde ligte ruitery aantreft. Op het gegeven sein reed hij in den draf, met geveld lans, op den voetknecht aan, op wien hij, binnen bereik gekomen zijnde, een werpstoot deed, welke deze echter ontweek, en die nu, zijne verdedigende stelling verlatende, den ruiter vervolgde, welke vruchteloos den loop van zijn aan de stang ongevoelig paard, poogde te stuiten; hij werd nu van achteren met een bajonet-stoot getroffen.

Dus eindigde deze zoo belangrijke proef, waaruit als gevolg afgeleid mag worden: dat zoo al aan de eene zijde de bekwame en welberedene ruiter met regt vertrouwen mag op de hem eigendommelijke voordeelen en sterkte, aan den anderen kant, de infanterist geenszins aan een goed gevolg moet wanhopen, wanneer hij, zijn geweer afgeschoten hebbende, tot het gebruik van de bajonet bepaald is; maar bovenal, dat nog minder in den aard van het wapen, dan wel in den graad van bekwaamheid om hetzelfde te gebruiken, de kansen tot de overwinning zijn gelegen.

Deze ontegensprekelijke waarheid leidt ons tot de gevolgtrekking, dat het eene volstreekte noodzakelijkheid is, dat beiden, infanterist en ruiter, in deze kunst grondig worden geoefend, als het zekerste middel om over hunne minder bekwame tegenstanders, van welk wapen ook, de zege weg te dragen, en bij haar meer afgerigte twijfelachtig te maken.

Het is daartoe noodig, dat, wanneer de infanterist genoegzaam in de behandeling van het bajonet-geweer gevorderd is, om met den gelijk gewapenden te kampen, hij zoo veel mogelijk in de gelegenheid worde gesteld, om zich in het gevecht met den geduchtsten tegenstander, den ruiter, te oefenen. Het is alleen hierdoor, dat hij al de wezenlijke voordeelen en dat vertrouwen kan verkrijgen, waardoor deze nieuw ingevoerde oefening eenen grooten invloed op de krijgsvoyering uitoefenen moet. Onderscheidene proeven getuigen van de gevolgen die men daarvan mag verwachten; zoo als die, waarvan de Militaire Spectator, IIe D., pag. 96, te Dresden genomen, melding maakt; terwijl ooggetuigen ons, hunne bewondering te kennen gaven, wegens die waarvan zij bij de Pruisische troepen de uitvoering zagen, daar hij dezelve manschap-

pen van landweer-bataillons eene vlugheid en behendigheid aan den dag legden, waardoor zij met voordeel niet alleen aan eenen enkelen, maar aan meer dan één ruiter het hoofd boden.

Maar terwijl aan de eene zijde de infanterie, door deze nieuwe strijdwijze, eene zoo aanmerkelijke vermeerdering van strijdbaarheid wordt aangebragt, zoo brengt zij van zelve voor de kavallerie de verpligting voort, om daarin niet terug te blijven, maar door oefening de haar eigendommelijke voorregten in het gevecht tegen den bajonet-schermer ten beste en voordeeligste aan te wenden, als het eenige middel om dezen dan met voordeel te bekampen, wanneer omstandigheden ten haren voordeele spreken, of zij met mingeoefenden te doen heeft.

De eerste voorwaarde is de zorgvuldige oefening in het gebruik harer eigendommelijke wapenen, hetzij sabel of lans, en daarbij in het juist treffen met het pistool, hetwelk, in deze betrekking tegenover een infanterist die zijn geweer heeft afgeschoten, meer dan vroeger ter beslissing bijdragen moet; terwijl de deugd en afrigting van het paard met de meeste rijkundige bekwaamheid op den voorgrond staan. Behalve dit wordt ook nog vereischt de wederkeerige oefening van den ruiter tegen den bajonet-schermer, waarbij hij van zijne onderscheidene wapens gebruik maakt.

Om dit met het beste gevolg te kunnen doen, is het onmisbaar, dat ook de ruiter tot eenen zekeren trap in de behandeling van het bajonet-geweer geoefend en met de bewegingen gemeenzaam zij, welke in het gevecht van den infanterist tegen den ruiter aangewend worden, ten einde hem met goed gevolg te kunnen tegengaan en van zijne eigene voordeelen partij te trekken.

Het gewigt van de wederkeerige kennis van het eigene en van het vijandelijke wapen is zoo klaarblijkelijk, dat hetten hoogste moet verwonderen dat zulks veelal voorbij wordt gezien, en met regt mag hieraan de ongunstige uitslag van vele afzonderlijke en vereenigde gevechten worden toegeschreven. Het lijdt immers wel geen twijfel, dat degeen die nimmer den kling gebruikt heeft dan alleen om *au mur* te trekken — zonder een partij tegenover zich te hebben, die gewoon is een gelijksoortig wapen te bestrijden, waarvan hij het zwakke en sterke kent — zich in groote belemmering moet bevinden, wanneer hij met een' werkelijken vijand heeft te doen, en met een hem geheel vreemd wapen bestreden wordt. Bekwame bevelhebbers achten het uit dien hoofde onmisbaar, om hunne ondergeschikten in de behandeling niet alleen van hun eigen wapen, maar ook in dat van hunne vermoedelijke vijanden te oefenen. Wij herinneren ons hierbij het voorbeeld van het Fransche 8ste regiment huzaren, waarbij de onder-officieren en manschappen met zeer veel zorg in

de behandeling der lans, en in het wederkeerig gebruik van de sabel tegen dezelve geoefend werden; en deze oefening — wier belangrijkheid door de vroegere veldtogten, waarin de lans hare geduchtheid had doen kennen, bewezen was — staaft ten volle hare doelmatigheid in den veldtogt van 1812. Zoo in het voor dit regiment zoo schitterend wapenfeit van Ostrowna (25 Julij), waarin het niet alleen de keur der Russische ligte ruitery zegevierend bekampte, maar ook eene batterij van 8 stukken veroverde, als in verscheidene andere ontmoetingen werd het nut dier oefeningen gestaafd; en men mag met reden twijfelen, of zoodanige uitkomst zonder deze gemeenzaamheid met het gebruik der lans, zou verkregen zijn. Immers andere korpsen, die dezelve misten, werden menigmaal aanmerkelijke nadeelen toegebracht door de lans, waarmede het eerste gelid der huzaren bij de Russische kavalierie gewapend was geworden, en waarvan wij de oorzaak nog meer in de ongewoonheid, dan wel in de *volstrekte* voortreffelijkheid der lans boven de sabel meenen te moeten zoeken. Het is uit dien hoofde, dat men ten hoogste de poging moet toejuichen, welke ook bij onze ligte kavalierie, onder anderen door den ritmeester *van Voorst*, beproefd is, om de manschappen met de bajonet-schermkunst en met de wijze bekend te maken, hoedanig een ruiter zijn daarin geoefende tegenpartij met voordeel bestrijden kan. Wij zullen in het vervolg gelegenheid vinden om, op dit belangrijk onderwerp terugkomende, de eigendommelijke voorregten van den ruiter en de wijze aan te duiden, waarop hij tegen den bajonet-schermer dient te werk te gaan.

De proeven te Parijs genomen, schijnen ons niet volkomen geschikt en afdoende geweest te zijn om een beslissend oordeel te vellen, daar bij dezelve de ruiter geene genoegzame ruimte tot snelle aanvals-beweging, tot ontwijken en hernieuwing van den aanval bezat, en wyl in het tweede geval, de lancier het hoofd-vereischte voor een voordeelig wapen-gebruik, een vlug en welafgerigt paard miste, bovendien hem ook zelf welligt voldoende bekwaamheid in de rijkunst en wapen-vaardigheid ontbraken.

Onwidersprekelijk is, onder deze voorwaarde, de lans een allergeduchst wapen, hetwelk alsdan voorregten bezit dat geen ander aanbiedt; maar daarentegen is zij, in de handen van een slecht bereden en ongeoeffend ruiter, het slechtste en belemmerendste, waarmede men hem kan uitrusten; dat hem verre weg tegen de sabel doet achterstaan en bijna weêrloos doet bezwijken, gelijk bijv. de in 1813 geëmpreiseerde Fransche lanciers, en de Spaansche bij den slag van Medglyn daarvan blijken hebben gegeven.

Wij kunnen ons dus niet wel onvoorwaardelijk met het denkbeeld vereenigen, om de geheele ligte ruitery met

lansen te wapenen, gelijk onder anderen bij de Wurtembergische, volgens den beroemden generaal grave *von Bismark*, is geschied, evenmin als wij met den generaal *Okounes* instemmen, die de door de Russische kavalierie in 1812 behaalde voordeelen grootendeels aan de lanssen van het eerste gelid toekent. Deze uitkomsten waren inderdaad aan geheel andere en wel aan eigendommelijke omstandigheden toe te schrijven, en waarlijk onbeduidend, zoodra hare uitwerking zich alleen bepaalde om de tirailleurs, die zich op den grond wierpen, te treffen. Het gebrek en de koude, welke den man, vooral op het laatst, alle kracht om zijn geweer te voeren, ontnam, en hem evenzeer zedelijk als fysiek verlamde, zou hem evenmin vergund hebben eenig ander wapen te weêrstaan; terwijl in die gevallen, waarin zich deze noodlottige invloeden niet deden gevoelen, zoo als bij Ostrowna (26 Julij) en bij Mozaïsk (9 September) een handvol voltigeurs alle aanvallen eener ontelbare kavalierie terugwezen, zonder dat derzelve lanssen iets konden uitwerken.

De oefeningen van den ruiter tegen den infanterist heeft, behalve het onderwijs voor dezen, nog een gewichtig voordeel, deels om een der hoofd-oorzaken weg te nemen, die de meeste ruiter-aanvallen doen mislukken, namelijk, den schroom van het paard, door ongewoonheid, om tegen den man aan te gaan. Door zulks dagelijks te doen, zal hetzelfde ongevoelig worden voor de dreigende bewegingen en kunstgrepen om het te verschrikken, waaraan de bajonet-schermer zoo veel voordeel verschuldigd is, bij het gevecht met den ruiter welke een zoodanig ongeoeffend paard berijdt.

Bij de toenemende strijdvaardigheid der infanterie, wordt het dus dringend noodzakelijk, de ruitery door eene verbeterde inrigting en doelmatige onafgebrokene oefening, tot haar vorig peil van overwigt zich te doen verheffen, en door de bekendheid met de haar eigendommelijke groote voordeelen, haar de overtuiging harer voortreffelijkheid en dat stoute zelfgevoel in te boezemen, 't welk hare aanvallen onwederstaanbaar maakt; zoodanig als wij de Pruisische ruitery onder *Seidlitz* en *Ziethen*, als ideaal van sedert onbereikte voortreffelijkheid, bewonderen, en die haar ten zinnebeeld van onovertroffene heldhaftigheid doet verstreken en zoodanig ook als in latere tijden, bij het Fransche leger, *brave comme les cuirassiers!* de eervolste huldiging bevatte, welke aan eene ruiterschaar ten deel kan vallen. ****...x.

DENKBEELDEN

OVER

KLEEDING, UITRUSTING EN BEWAPENING DER TROEPEN VAN VERSCHILLENDE WAPEN-KORPSEN.

De kleeding, uitrusting en bewapening der troepen is een onderwerp van hoogst gewigtige overdenking. De uitrusting en bewapening staan in een regstreeks verband met het wezen der krijgsvoring en met de vorderingen die de laatste maakt of nog kan maken. De kleeding moet tevens in overeenstemming met de uitrusting en bewapening zijn, daar deze, voor wat haar betreft, op de houding, beweging en gezondheid van den krijgsman den grootsten invloed uitoefent. Bij de beschouwingen over het wezen der krijgsvoring, komt derhalve het bovenaangegeven onderwerp van zelf voor den geest des denkenden krijgsmans, en is ook zijne onverdeelde aandacht dubbel waardig. Te meer verwondering moet het alzoo baren, dat dit onderwerp, in de praktijk, nog zoovele blijken van kleingeestige inzichten, beschouwingen en vooroordeelen van doellooze en nuttelooze fantasiën oplevert. Te zonderlinger komt dit voor, wanneer men in aanmerking neemt, dat het in de laatste vijftien jaren niet aan ondervindingrijke vertoogen, raadgevingen en wenken heeft ontbroken, en de nieuwere schrijvers over de krijgsvoring, op eene meer bepaalde wijze, dan vroeger plaats vond, dit onderwerp tot een voornaam en zelfs hoogst gewigtig voorwerp van overdenking hebben gekozen.

Eenige dezer technische en wijsgeerige vertoogen zijn echter niet zonder vrucht gebleven; in de meeste legers van het beschaafde Europa toch, heeft men sedert de laatste vijftien jaren eene doelmatige bewapening ingevoerd, en is men nog steeds bezig, om, op den weg van kunst en wetenschap, die verbeteringen op te sporen, die de geest des tijds en eene steeds toenemende verlichting uit de nevelen van vooroordeel en dwaling aan den dag brengen. Doch desniettemin gelooven wij met regt te kunnen staande houden, dat het oude Europa, in dit opzigt, bij de nieuwe wereld — bij Noord-Amerika — nog ten achteren staat.

De kleeding en uitrusting echter doen in verre na die trap van vordering nog niet blijken. In dit gedeelte kampen nog altijd — zoo als wij hierboven reeds zeiden — vooroordeel, bekrompene denkbeelden en zucht tot blinkende fantasiën, met de raadgevingen der ondervinding en met de wijsgeerigste denkbeelden over den aard en de natuur, en de eigenlijke bestemming van den krijgsman.

Wanneer wij echter hier, even als voor alle andere gevallen van twijfeling, tot de grond-oorzaken van voort-

gang aan den eenen, en van *stilstand* aan den anderen kant afdalen, dan wordt ook hier een licht ontstoken, hetwelk den weg tot verbetering van zelf aanwijst, en dat men slechts vrijelijk behoeft te doen flikkeren, om den gekenmerkten goeden wil op den weg van voortgang te ontmoet te komen.

In het gezegde van *Napoleon*: « Vraagt aan den kundigen *wapen-smid*, die eenmaal in de gelegenheid is geweest, het munitie-geweer in rang en gelederen te moeten dragen, zijne denkbeelden ter verbetering van hetzelfde; en vraagt aan den *infanterist*, die 300 uren gemarcheerd heeft, zijne denkbeelden omtrent het doelmatigste voet-schoeisel, » ontdekken wij — zoo ons oordeel ons niet bedriegt — de redenen van het bovenaangeduide.

De denkbeelden omtrent de verbeteringen in de *bewapening* der troepen, zijn ook, op eenige weinige uitzonderingen na, afkomstig van mannen, wier dagelijksche bezigheden en aanhoudende studie, alleen en nitsluitend de vervaardiging, herstelling of onderhouding der wapenen betreffen. Eene rijke ondervinding, steeds voorgelicht door de vorderingen der wetenschappen en bijzondere technologie, en in het algemeen grondige kennis van zaken, gaven hier den weg aan dien men moest bewandelen en die eindelijk tot een gewenscht doel zal voeren. Bekrompene inzichten en verouderde vooroordeelen moesten hier wijken voor het licht der waarheid en der wetenschap; en wanneer hier of daar het egoïsmus van den een' of anderen hoogen raadgever, of wel de eigenbelangzuchtige raadgevingen van den een' of anderen leverancier, gedurende eenigen tijd, eenig gewigt in de schaal der overwegingen lagen, dan voorzeker helde weldra de schaal, waarin *kennis* en *ondervinding* lagen, ten voordeele van de doelmatigheid over.

Wat *kleeding* en *uitrusting* aanbetreft, deze schijnen vooral nog geheel in het domein van modezucht, blinkend uiterlijk, in vooroordeelen en onkunde van de behoeften en krachten van den geringen krijgsman te huis gelaten te worden. Hierin beslist dikwerf het veto van den een' of anderen inspecteur, die nimmer den randsel gedragen of nimmer een' marsch van 8 uren gedaan, of welligt beiden sints 20 à 30 jaren vergeten heeft. Wat nog erger is, de een of ander ministerie-beambte, wiens administratieve kennis, of, zooals de Duitschers zeer eigenaardig zeggen: *bureau-gewandtheit* op hoogen prijs wordt gesteld, door eenen fraaijen net gekleurden soldaat op het papier, de maat aangeeft, waarnaar men den krijgsman, die groote marschen moet afleggen, die tegen koude en de heete zonnestralen zijne lichaamskrachten moet harden, en in regen en wind, onder Gods hemeldak, dagen, weken, ja maanden moet doorbrengen, zal te kleeden en uit te rusten hebben. Voor de kunde en ervaring in elk vak hebben

wij eerbied, en kennen daaraan de verschuldigde onderscheiding toe. Gaarne erkennen wij dat administrative kennis en ervaring mede eene van de grondzuilen van *orde en behoud* zijn, doch ten eenemale betwisten wij aan den man die 10, 20 en meer jaren niet meer met den krijgsman in den eigen soldaten-werkring geleefd en omgegaan heeft — hoe kundig hij ook in andere vakken zij, en hoe nuttig hij voor de dienst des Konings en het Vaderland kan wezen — het regt om in deze te kunnen beslissen. Het gezegde van den bevoegsten beoordeelaar, in het oord zijner ballingschap, behoeven wij hier geenszins als rugsteun aan te voeren, daar ook zijne vroegere beschikkingen, omtrent het onderhavige onderwerp, niet altijd de blijken hebben gedragen, dat hij dit stelsel heeft aangekleefd. Dit zij intusschen geen argument tegen ons, dewijl wij hetzelfde spoedig krachteloos zouden kunnen maken, door te doen opmerken, dat beslommeringen van veel omvattenden aard en uitgebreide strekking, zijne rusteloze ontwerpen ter bereiking eener algemeene wereldheerschappij, hem aftrokken, om in deze, in vergelijking, kleine bijzonderheden te treden.

Wij zullen ook geenszins noodig hebben om ons voor te geven in deze door gerekte vertoogen te staven. Immers de wezenlijk kundige man, die in deze, wellicht *ex officio*, geroepen wordt om raad te geven, zal met ons moeten instemmen, dat men de behoeften en benodigdheden van den soldaat, die randsel en geweer moet dragen, of van den ruiter, die, in rang en gelederen, zijn compagnie's-paard moet besturen, alleen kan leeren kennen, hetzij door *eigen ondervinding* of wel door *dagelijkschen omgang* met den soldaat. Hierbij zouden wij voegzaam nogmaals kunnen aanhalen het gezegde van eenen Franschen kavallerie-generaal: « *Toute nuance de hiérarchie doit disparaître dans une polémique, et les avis d'un sous-lieutenant peuvent, quelquefois, être beaucoup plus utile que ceux d'un général.* » (Zie Militaire Spectator, IIe Deel, bladzijde 49).

In het algemeen zou men kunnen zeggen, dat *doelmatigheid* bij de meeste legers van Europa is opgeofferd geworden aan het uiterlijk fraaije, aan het *elegante*, 't welk den soldaat dat zekere gevoel van eigenwaarde, die zelfsverheffing boven andere standen der maatschappij geven, en waarvoor hij, maanden lang geduldig opofferingen verduurt, om slechts nu en dan te kunnen schitteren. In zeker opzigt zijn wij het geheel met den prins *de Ligny* eens, dat de kleeding eene zekere *coquetterie* aan den soldaat moet inboezemen, wanneer namelijk die *coquetterie* slechts voortkomt uit het gevoel der verhevene waarde van den krijgsman, en dus uit eene zekere voorliefde tot den stand dien hij heeft omhelsd. Eene fraaije montering en een krijgshaftig hoofd-tooisel bevorderen daar-

enboven de vrijwillige dienstneming, en geven aan den soldaat die zekere voorliefde tot het een of ander wapenkorps, naarmate zijn sijnak zich tot deze of gene montering bepaalt, waaruit later het zoogenaamde *esprit de corps* voortspruit, tot welker vorming echter ook nog andere beginselen medewerken. Wij geven dit alles zeer gaarne toe, omdat eene twintigjarige ondervinding ons zulks geleerd heeft. Van daar ook de gewoonte, om aan die wapen-korpsen, welke de moeilijkste diensten te verrigten hadden, de schitterendste kleeding te geven, ten einde de wervingen te bevorderen.

Hoezeer wij dan ook eenige waarde toekennen aan hetgeen hierboven van het fraaije uiterlijk gezegd is, zijn wij echter ook overtuigd, dat het niet de fraaije en blinkende kleeding alleen is, welke de vrijwillige dienstneming bevordert. De wijze hoe de dienst wordt ingerigt, de zorg voor de toekomst van den ouden soldaat, vooral voor den soldaat die door een braaf gedrag tot den rang van onder-officier bevorderd is; alle deze grondstoffen moeten medewerken tot de aanmoediging ter vrijwillige indienst-treding van den burger-jongman of den milicien. Zoolang echter de oude soldaat, elk jaar, gedurende drie à vier maanden, dubbele diensten en corvées voor de nieuw aankomende miliciens moet doen, zoolang het tegenwoordige stelsel van plaatsvervangning niet gewijzigd wordt, tot zoolang zal, zelfs de fraaiste montering, de vrijwillige dienstneming weinig of niet bevorderen. Men had alzoo, onder het tegenwoordige stelsel ter aanvulling van ons leger, naar ons oordeel, alleen behoeven te zien naar eene *doelmatige* kleeding en uitrusting, en daarna naar de middelen om die doelmatige kleeding, door het een of ander schitterend en krijgshaftig bijvoegsel tot verfraaijing, op te luisteren; bijvoegsels die in tijd van oorlog of gemakkelijk mede genomen of in de kleeding-magazijnen konden worden opgelegd.

Onderscheidene vertoogen over dit onderwerp zijn, bijzonder in de laatste vijf jaren, in vreemde militaire tijdschriften (vooral in de Fransche) opgenomen geworden, waarvan eenige zich door eene zeer wijsgeerige strekking hebben onderscheiden. De Fransche regering heeft uit deze polemiek eenige voordeelen getrokken, daar zij van het beginsel is uitgegaan, dat de mindere rangen, in deze zaak, wellicht de bevoegdste raadgevers konden zijn. Vele hoofd-officieren van het Fransche leger hebben zich met de wenken en vertoogen van jongere officieren vereenigd, en het is uit deze vereenigde poging, dat thans proefnemingen in het Fransche leger worden genomen, die wellicht tot eene of andere goede uitkomst zullen geleiden. Hieruit leide men echter niet af, dat wij de tegenwoordige kleeding en uitrusting van het Fransche leger als model willen aanwijzen; daartoe bezit het voor als nog

waarlijk niets uitlokkends. Wij hebben hier het Fransche leger alleen bijgebracht, om aan te toonen, dat eene bescheidene, met kennis van zaken gevoerde en op de ondervinding berustende polemiek, gewigtige diensten kan bewijzen aan eene regering die verlangt te worden voorgelicht op den weg ter verbetering; en hierbij hadden wij het oog op onze hooge regering, en tevens onzen werkring als tolken van het Nederlandsche leger.

Onverschiedene vertoogen, het bovengenoemde onderwerp betreffende, werden gedurig aan ons toegezonden, terwijl er reeds vele door ons zijn opgenomen. De beschouwing van deze, in vergelijking van de bij ons leger ingevoerde kleeding en uitrusting, heeft ons doen ontwaren, dat wij met de regeling onder zekere vormen, en het opnemen van deze en gene bedenkingen en voorstellen, de *kleeding, uitrusting* en *bewapening* der verschillende wapen-korpsen van ons leger betreffende, welligt dubbel nuttig konden worden, als voor het gouvernement van onzen geliefden Koning, en voor het leger zelve. Deze beschouwing heeft ons op het denkbeeld gebracht, om de onder ons berustende of de in te zenden vertoogen, over dit onderwerp, onder een en hetzelfde rubriek te brengen. Wij zullen ons echter voorbehouden daarop al of niet aanmerkingen te maken, of daarop die van andere schrijvers in te wachten, en deze laatste onder een' en denzelfden vorm te doen voorkomen. Bescheidenheid dient hierbij op den voorgrond te staan, daar deze voor aller ooren even welluidend, en aangenaam op aller overtuiging werkt, terwijl gegronde bemerkingsen uit kennis van zaken voortgevloeid, de hoofd-denkbeelden zullen moeten kenmerken. Eene algemeene medewerking van verdienstelijke officieren zoude hier tot een gewenscht doel kunnen voeren, vooral wanneer ook eenige kundige officieren der infanterie — van welk wapen-korps wij tot nog toe geene denkbeelden over het onderhavige onderwerp ontvangen hebben — het hunne zouden willen bijbrengen, om den weg, die ingeslagen zoude moeten worden, voor te lichten.

De verschillende artikels over dit onderwerp, welke nu en in het vervolg door ons zullen worden opgenomen, zullen dan ook onder het hierboven gesteld algemeen hoofd worden gerangschikt, en vervolgens met een doorlopend nummer en onder de bijzondere titels voorkomen. Wij maken eenen aanvang met het hieronder staande ingezonden artikel, waarop wij eenige bemerkingsen zullen laten volgen.

De Redactie.

I. INVALLENDE GEDACHTEN OVER DE KLEEDING DER KAVALLERIE.

(INGEZONDEN.)

Wanneer men de kleeding onzer kavallerie met aandacht, in al derzelve bijzonderheden, van nabij gadeslaat, dan bespeurt men weldra, dat dezelve, met betrekking tot *doelmatigheid*, zeer veel te wenschen overig laat. Voor den denkenden beschouwer wordt het dan ook duidelijk, dat men, bij de bepaling van den vorm, veel heeft opgeofferd, om alleen het uiterlijk fraaije op den voorgrond te stellen. De grondregel: verkiest het nuttige of doelmatige boven het aangename of schijnschoone, is hierdoor als van zelf op den achtergrond geplaatst geweest. Naar ons inzien, wordt er niet genoeg bij het aannemen of voorstellen van kleedingstukken gevraagd: waarvoor moet het dienen, en zal dit of dat aan het oogmerk beantwoorden? of word er voor 't minst daarbij niet genoeg op alles gerekend of aan de lessen der ondervinding getoetst. Dáár waar het *doelmatige* met het *fraaije* kan gepaard gaan — en niet zelden zal men deze beide eigenschappen kunnen vereenigen — is het goed; zijn die hoedanigheden echter onverenigbaar, dan moet altijd, zonder verder beraad, aan het eerste de voorkeur boven het laatste gegeven worden.

Om het doelmatige zooveel mogelijk met het fraaije in verband te brengen, kan men de kleeding van den krijgsmán tweeledig beschouwen.

1°. De groote of gala-tenuc.

2°. De marsch-, veld-, excerceer- of dagelijkse tenuc.

Met de eerste kan men de coquetterie van den soldaat streelen, door dezelve uiterlijk fraai te maken, dewijl men deze tenuc in tijd van oorlog in de magazijnen kan opbewaren. De tweede tenuc moet daarentegen eenvoudig, gemakkelijk en voor een' veldtog geschikt zijn.

Het hoofd-tooisel bij onze kavallerie in gebruik, is over het algemeen zeer ondoelmatig, en of het fraai moge genoemd worden is nog zeer twijfelachtig. Immers het fraaije is zoo betrekkelijk. Dat hoofd-tooisel is, naar ons inzien, veel te hoog; en moet men met zulk een *chacot, chabsca* of *kaske*, bij sterken wind, marcheren of manoeuvreren, dan kost het moeite om hetzelve op het hoofd te houden. Ook ziet men de ruiters, bij de dagelijksche oefening, vooral bij de aanvallen, gedurig met de hand aan het hoofd-tooisel, om hetzelve op te houden of te bevestigen. De *chabsca* moge eene der fraaiste hoofd-tooisels zijn, maar daarentegen is het ook voorzeker het ondoelmatigste dat er ooit bestaan heeft; het bezit geen der eigenschappen, welke het hoofd-tooisel moet hebben.

Een fraaije, doch niet te hoog kaske, is voorzeker het krijgshaftigste en fraaiste hoofd-tooisel. Naar ons gevoelen, moet hetzelfde zijn van metaal (behalve het gedeelte dat het hoofd omvat), bronskleurig, of wel van geschroeid (gesmoord) en geloid leder. Voor het groot- of gala- en het veld- of exercitie-tenue moet slechts één hoofd-tooisel bestaan. De eenige wijziging of verfraaijing die men voor de eerste tenue kan bijbrengen, zoude kunnen bestaan in een' nederhangenden pluim van paardenhaar of vederen.

Het donker blaauwe laken verdient in alle opzichten de voorkeur, boven elke andere gekleurde stof, voor de rokken of kurka's en rij-broeken. Het roode (amarante) laken is, naar ons inzien, ook het beste geschikt voor de uitmonstering; de witte epauletten en nestels zijn de doelmatigste versierselen. De borstlap neme men van rood (amarante) laken, de kraag en opslagen alleen met uitmonsterings-biezen bezet.

De groote tenue-broek zouden wij nemen van ligt blaauw of rood (amarante) laken, met twee breede kemelsharen strepen (voor de officieren van zilver) of banden. Overigens moet de vorm of snit der broeken te naauw noch te wijd zijn, maar tusschen deze beide uitersten een doelmatig midden houden (*semi collant*), en beneden even over de wreef van den voet komen. Van onderen moet de broek geheel toe, en in de midden van twee met leder omzette knoopsgaten (een van binnen en een van buiten (?)) voorzien zijn, om door middel van dubbele metalen knoopen de stroppen te bevestigen. (Deze wijze van bevestiging der stroppen is bij eigen ondervinding gebleken de beste te zijn). De beide laatste omschreven kleeding-stukken zijn alleen voor de gala-tenue bestemd.

Voor veld- of dagelijksche tenue, zoude men goedschiks het stal-buis door een jasje (*capotte tunique*), hetwelk 5 à 6 oude duimen boven de knie kwam, kunnen vervangen. In hetzelfde zoude men in de voorpanden aan weerszijden een zak kunnen aanbrengen, op zijde schuins naar voren loopende. Deze zouden moeten dienen om eenige patronen te kunnen inhouden, als de ruiter *en tirailleur* gaat. Dit jasje zoude men met twee rijen knoopen op de borst toemaken, welke knoopen zoo verre van elkander verwijderd moesten zijn, dat de lakensche overslag voor 't minst een goede handbreedte besloeg. Overigens behoorde dezelve van donker blaauw laken zonder uitmonstering te wezen; de schouders gedekt door een soort van platte wings, vervaardigd uit sterke metalen ringen of schubben, van donkere en geenszins blinkende kleur.

De onderscheidings-teekenen der officieren zouden eenvoudig moeten zijn en bestaan kunnen, behalve in het boven beschreven schouder-deksel van fijner stof, uit den

vangsnoer, de kwasten van zilver, doch het koord van blaauwe zijde of kemelsbaar. Die der hoofd-officieren geheel van zilver.

De rij-broek moet uit donker blaauw laken vervaardigd, voor de troep met leder en van onderen met zoogenaamde *manchetten* bezet zijn. De zijden kan men met eenen blaauw-lakenschen band voorzien. De stropbevestiging even als boven. Deze broeken moeten eene zoogenaamde goed sluitende gulp hebben.

Wij weten zeer goed, dat de zoogenaamde lederen manchetten, onder aan de broek, door velen voor onbehagelijk worden aangezien, doch tegen derzelve doelmatigheid is niets in te brengen, en voor de zuinigheid zijn zij ten hoogsten aan te bevelen. Deze toch is reeds merkbaar bij de vervaardiging, daar men geene groote vellen behoeft.

De van onderen open rij-broeken der lanciers, vereischen gedurige herstellingen aan knoopen en knoopsgaten, en zijn alzoo geheel af te keuren.

In plaats van hooge laarzen en een paar rij-schoenen, geve men den ruiter twee paar halve laarzen met kleine zwarte scherpe sporen. Het ledergoed neme men zwart, niet blinkend, doch moet immer goed zwart worden gehouden.

De sabel-koppel moet over de jas en den rok komen, en een weinig smaller zijn dan die welken de lanciers thans gebruiken.

Men geve aan den officier insgelijks zwart ledergoed, doch in gala-tenue een eenigzins breeden koppel van zilver galon, voorts een patroontasch, welke alleen in dienst gedragen moet worden.

De stal-tenue zal kunnen bestaan in eene kiel, met band om het lijf en op de borst met 5 à 6 knoopen gesloten. Dit kleeding-stuk zal alleen in den stal en in het kwartier worden gedragen.

De stal-broek moet van eene sterke stof gemaakt worden, des noods tot rij-broek kunnen dienen, en alzoo naar het model van de rij-broeken vervaardigd worden. Slechts een van deze broeken, alsmede de kiel, wordt in het veld medegenomen.

De politie-muts zoude men nagenoeg naar het tegenwoordige Fransche model kunnen aannemen en dezelve voorzien met eenen beweegbaren klep, welke naar omstandigheden op of neder kan worden geslagen.

Het ware ten slotte te wenschen, dat de kleeding onzer kavallerie voor alle regimenten zoo veel mogelijk dezelfde ware; want, naar ons inzien, moet het verschil tusschen de zware, de middensoort en de ligte kavallerie, alleen gevonden worden in de kuras, de wapens, de soort van paarden en de wijze van afrigting, en niet in de kleur van rok, enz.

V. M.

AANMERKINGEN.

De hierboven door ons opgenomen *invallende gedachten* bevatten, naar ons inzien, eenige zeer goede wenken en raadgevingen, door de ondervinding den verdienstelijken opmerker aan de hand gedaan. De geachte schrijver houde ons echter de hier volgende bemerkingen ten goede, die wij geenzins als verbeteringen opgeven, doch slechts als eene bijdrage ter overweging in het midden brengen.

In de eerste plaats zien wij het hoognoodzakelijke van twee afzonderlijke tenues — namelijk voor de gala- of parade- en de veld-tenuë — niet in; vooral niet, wanneer dezelve moet bestaan in (behalve het hoofd-tooisel) twee geheel afzonderlijke kleedingen, waarvan de eene in de magazijnen zou moeten worden ingeleverd zoodra er een oorlog uitbrak. Dit zoude altijd moeilijk te verrigten zijn voor de kavallerie-regimenten, welke in tijd van vrede op de grenzen garnizoenen houden. Kleinere stukken, die weinig plaats innemen en des noods voor het geheele regiment in één of twee pakkisten geborgen en achterwaarts kunnen gezonden worden, konden voor de parade of gala aangenomen worden. Onder zulke kleine parade-stukken zouden wij begrijpen: borstslappen van uitmonsterings-laken, nestels, epauletten, vangsnieren, pluimen of paardenstaarten.

De *capotte tunique*, door den geachten schrijver als veld-tenuë voorgesteld, zoude — naar ons inzien — wel het doelmatigste en geschiktste kleeding-stuk voor den soldaat in het veld zijn, indien dezelve niet hinderlijk in het rijden ware. Hieromtrent bestaat bij ons nog eenige twijfel. De slippers of panden, hoe hoog dezelve ook boven de knieën der ruiters komen, moeten, dunkt ons, wanneer de ruiters in rang en gelederen zijn, dikwijls aan de sabels of karabijnen der nevenlieden haken. Dit zoude door beproeving moeten worden onderzocht. Er bestaan ook eenige vooroordeelen tegen zulk eene kleederdragt bij de meeste kavallerie-officieren, welke vooroordeelen echter ligtelijk zouden verdwijnen, wanneer men zich van het nut, de doelmatigheid en de wezenlijke gemakken van een zoodanig kleedingstuk overtuigen kon. Ware die overtuiging eenmaal gevestigd, en ware het bewezen geworden dat een dergelijk kleedingstuk in het rijden niet hinderlijk was, dan zoude men hetzelfde door eenen bevalligen vorm ook aangenaam voor het uiterlijk voorkomen kunnen maken.

In het vooronderstelde geval, zouden wij dit kleedingstuk als *eenige* tenuë voorstellen, in den vorm als door den geachten opmerker is aangegeven, doch voor op de borst, als de tegenwoordige modeljas der dragonder-officieren, insgelijks voor tot onder aan de panden, om den

kraag en de opslagen met uitmonsterings-biezen bezet. Voor de parade-tenuë zouden wij voorstellen de witte epauletten met de nestels, welker uiteinden voor op de borst, door middel van twee groote koperen haken en nestelgaten of lissen van zwart koord, werden bevestigd. Voor de veld-tenuë contra-epauletten van wit kemelshaar, van hoven voorzien van eenen doorgaanden *wrong* van sterk gedraaid, gegloeid en zwart vernist ijzerdraad. Deze *wrong*, die insgelijks ter wederzijde van de schouder-platen zoude moeten loopen, en, als ware het, de contra-epauletten moest ombooren, zoude eene Nederlandsche duimdikte moeten hebben en tegen eenen zwaren sabelhouw bestand zijn.

De korte rok, of *collet*, echter is de eigenaardigste kleederdragt voor den ruiter, doch het uitmonsterings-laken aan den kraag, de opslagen en panden, maakt dezelve voor het dagelijks gebruik, voor exercitie- en veld-tenuë te kostbaar. Zoo lang dit uitmonsterings-laken zijne frisse kleur behoudt, is ook het uiterlijk voorkomen goed, al is het dat het laken van den rok meer versleten is. Deze uitmonsteringen moeten echter te dikwerf vernieuwd worden, om met het tegenwoordige model voor veld-tenuë te kunnen dienen. Wij zouden dus deze uitmonsteringen door uitmonsterings-biezen vervangen, en in dezer voege het model der ligte dragonders voor de geheele ligte kavallerie, met de boven omschreven contra-epauletten, aannemen. De parade-tenuë zoude bestaan in een' borstlap van uitmonsterings-laken, in witte epauletten en nestels. Wij zouden alzo, in het geval dat aan den rok de voorkeur boven het jasje gegeven wierd, ook slechts ééne tenuë aannemen, en de boven aangegevene *bijvoegsels* alleen als verfraaijing voorstellen voor de parade-tenuë. De kleeding der zware kavallerie zoude met eenige wijzigingen even als die der ligte kavallerie kunnen zijn. De tegenwoordige stevels zouden wij echter doen vervangen door twee paren halve laarzen en een paar losse stevel-kappen, van een eigenaardig model.

Wij zien ook geenzins de noodzakelijk in om twee soorten van broeken aan te nemen. Naar ons inzien, is eene lakensche rij-broek, van dezelfde kleur als den rok of de jas, met lederen bezetsels, van onderen met zoogenaamde lederen manchetten, van ten minste 0,10 Ned. el breedte, voorzien, voldoende. Tot verfraaijing en om het oog te streelen, kan men de zijden met twee witte kemelsharen streepen of banden beleggen; deze zijn spoedig te zuiveren en aan te witten. De door den schrijver aangegevenen vorm houden wij voor zeer doelmatig. Aan de wijze hoe de stroppen moeten bevestigd worden, geven wij de voorkeur aan die, aangegeven in nummer 11 van den vorigen Jaargang. Met de denkbeelden van den geachten schrijver omtrent de linnen rij-broeken en den kiel voor het

doen der stal-dienst en corvéés, zouden wij ons zeer goed kunnen vereenigen, eveneens met zijn voorstel omtrent de politie-muts.

Het *hoofd-tooiel* is bij ons leger, even als bij bijna alle staande legers in Europa, zeer ondoelmatig, en hoogstwenschelijk ware het dat daarin algemeene veranderingen plaats hadden. De Fransche en Pruisische modellen hebben geene der eigenschappen die eene hoofd-bedeeking moet bezitten. De onze zijn lastig, zwaar en wankelbaar op het hoofd, dekken nek noch ooren, drukken op het voorste gedeelte van den schedel, veroorzaken hoofd-pijnen en zijn hinderlijk in de behandeling der wapenen. Ook eene cilindervormige, of van onder naar boven wijdnitlopende, hoofd-bedeeking kan geenszins op het hoofd sluiten of op alle punten van den schedel gelijkelijk drukken. De chacot is overigens een goed militair hoofd-tooiel, wanneer men slechts tot het oude Engelsche model, met eenige wijzigingen, terugkeerde. Waarschijnlijk zal dit model bij het Fransche leger thans beproefd worden. Overigens stemmen wij met den schrijver in, dat de kaskes wellicht het doelmatigste hoofd-deksel zoude zijn, indien men slechts een model konde aannemen, dat gemakkelijk, niet zwaar en toch tegen eenen sabelhouw bestand ware. Het vinden van eene doelmatige hoofd-bedeeking is echter eene niet gemakkelijke zaak, omdat deze tevens sierlijk en krijgshaftig moet zijn. Het hoofd-tooiel geeft het meeste aanzien aan den soldaat, en het is daaraan dat men hem zijne meeste zorgen ziet besteden, om het door bijvoegingen van eigen vinding eenen goeden uiterlijken stand te geven. Ook ontsiert eene misvormde hoofd-bedeeking den schoonsten man, en wij gelooven niet te ver te gaan, met te zeggen, dat men alle mogelijke wijzigingen, en — om zoo te zeggen — ontluisteringen aan zijne overige kleeding-stukken zoude kunnen aanbrengen, zoo men hem slechts een krijgshaftig en fraai hoofd-tooiel geeft, dat goed op het hoofd sluit en hem in de behandeling zijner wapens niet hinderlijk is. Bij het zoeken naar meer doelmatigheid, moet men dus ook trachten om de ingeboren coquetterie van den soldaat te strelen. Eene fraaije kaskes van gebrand leder, met beweegbare nek-bedeeking van zeehonden-huid, breede koperen geleedde keelbanden, zouden wij voor alle troepen te voet, en ook te paard, doelmatig vinden. Wanneer men echter de chacot zoude willen bijbehouden, dan make men ze naar boven nauwer toeloopende. Zoodra men slechts tot een doelmatiger vorm is overgegaan, zoude men ligtelijk daaraan die verfraaijingen kunnen aanbrengen, die door de verschillende wapen-korpsen of zelfs door de regimenten verlangd worden, en die het meeste met het wapensoort overeenstemmen. Wanneer men slechts uniformiteit in den vorm der kleeding en in de kleur van het laken brengt, dan

doet men reeds eenen grooten stap tot verbetering, en minder bezwaar zoude het dan vinden, wanneer men de verschillende regimenten door een verschillend hoofd-tooiel onderscheidde. Zoo zoude men den kurassier — reeds door zijn soort van paard alsmede door de wapens die hij draagt gekenmerkt — door de ijzeren of koperen kaskes van eenen gewijzigden vorm; de lancier door de chapsca (Oostenrijksch uhlanen-model); de huzaar — indien men namelijk de huzaren als een afzonderlijk kavallerie-soort van de ligte dragonder-regimenten wilde blijven onderscheiden — door zijnen dolman of pels en huzaren-muts van zeehonden-vel, met kleine roode vlam of zak; de dragonder door de spitsere toeloopende chacot van gekleurd laken (kleine tenue met foudraal); de rijdende artillerist door bovenbedeelde huzaren-muts met horizontaal staande oogklep, en alle troepen te voet door eene fraaije, boven nauwer toeloopende chacot van vilt, met witte of roode kemelharen banden, of door eene lederen kaskes onderscheiden kunnen.

Wij zijn het ook met den schrijver niet eens omtrent de kleur van het ledergoed, en geven het witte ledergoed den voorkeur, omdat het zich ligtelijk en goedkoop laat zuiveren, en bij den soldaat de dagelijksche zorg voor zijn wapentuig onderhoudt. Het zwarte ledergoed zou al ligtelijk de toevlucht doen nemen tot smeersels die schadelijk voor de lakensche stoffen waren, vooral bij aanhoudend regenachtig weder, als wanneer het zwartsel tot verwstof overgaat.

Vereenvoudiging in de officiers onderscheidings-teekenen en versiersels was over het algemeen te wenschen; doch, naar ons inzien, diene men zich hier wel te wachten van in uitersten te vervallen. Zoo zoude — indien wij ons niet bedriegen — het aannemen der modellen eener naburige en bevriendde mogendheid — waarover reeds spraak geweest is — weinig bevallen. Men zoude echter die modellen kunnen naderen, en toch iets oorspronkelijks daarstellen, dat tevens op eene meer doelmatige wijze de schouders dekte tegen eenen sabelhouw. Wij verwijzen hiertoe op ons voorstel, gedaan in den 2den Jaargang van dit Tijdschrift, bladz. 26.

Ten slotte gelooven wij de oplettendheid te moeten vestigen op de wijze, hoe de onderscheidene kleeding-stukken en versierselen aan het lijf van den man of aan de kleeding-stukken zelve bevestigd worden. Bij de laatste modellen heeft men — zoo het schijnt — met zekere voorliefde die bevestigings-middelen vermenigvuldigd, en tevens daaraan verkleinde vormen gegeven. Menigvuldig zijn de bemerkingen die daarop gevallen zijn; wij hebben ons tevens van derzelver gegrondheid kunnen overtuigen. Sterkte en vereenvoudiging moeten hier voorzitten, en om in het zoeken eener doelmatige bevestigingswijze der kleed-

ding-stukken en versiersels voor den soldaat eenen goeden leidraad te hebben, kunnen wij geene betere proef aanbevelen, dan zich op eenen winterdag, met verkleumde en verstijfde vingers, in de kleeding van den soldaat te steken, en den noodzakelijken drang der natuurbehoeften op te volgen. Zulk eene proef zoude voorzeker tot geheele andere uitkomsten leiden, en wel, omdat men zich hier in den gewonen toestand van den soldaat op het nachtelijk bivouac zou verplaatsen.

De Redactie.

OVER DE DOELMATIGHEID

VAN DE TEGENWOORDIG IN FRANKRIJK BESTAANDE

ALGEMEENE INSPECTIËN.

Onder deze titel heeft onlangs de *Algemeine Militär Zeitung*, in de tweede aflevering van haren loopenden jaargang, aan hare lezers een stuk geleverd (1), hetwelk, naar haar oordeel, zeer geschikt is om den toestand des Franschen legers en het gehalte van eenige generaals te doen kennen. Ook uit dit oogpunt beschouwen wij dit stuk als wetenswaardig voor de lezers van den *Militairen Spectator*, terwijl daarenboven uit de volgende regelen een ander nut zal kunnen getrokken worden, namelijk, dat van te doen nadenken over eene niet geheel opgehelderde vraag, waaruit welligt nuttige wenken ook voor ons leger zullen voortvloeijen.

De hoofd-verplichtingen der inspecteur-generaals zijn: om den toestand der korpsen en hunne zamenstellende deelen na te gaan en te doen kennen; de dienst-aangelegenheden in eenen regelmatigen gang te houden, en al datgene wat hieraan hinderlijk zoude kunnen zijn te verwijderen; de aanspraak der krijgslieden op verschillende belooningen te onderzoeken, en dezelve in zekere mate en binnen aangewezenen grenzen hun toe te kennen; in één woord, de werkzaamheid des ministers uit te oefenen, overal waar die vervangen kan worden.

Dit zijn in korte woorden de hoofd-verplichtingen der inspecteur-generaals, zoodanig als dezelve vervat zijn in het ministeriële voorschrift van het jaar 1835. Laat ons nu beoordeelen, hoe vele onzer generaals in staat zijn eene zoodanige opdracht te vervullen. Wat den moed en de aan het vaderland bewezene diensten aangaat, laten wij allen gerechtigheid wedervaren; wanneer wij evenwel onder hen naar de zoodanigen zoeken, die in het bezit zijn der vereischte eigenschappen om aan de opgaaf des ministers te beantwoorden, dan zal men zich over het geringe aantal

der zoodanigen moeten verwonderen. Vele onzer generaals zijn hunne rangen verschuldigd aan den, op het slagveld, aan den dag gelegden moed. Sommigen hunner verbinden daarmede de gaaf om de troepen goed te doen manoeuvreren; doch wij kennen er ook, die niet in staat zijn doelmatige bewegingen in het bijzijn des vijands te doen uitvoeren, een berigt of een voorschrift op te stellen en uit te vaardigen. In een woord, deze generaals bezitten geene theoretische kennis van den oorlog, en denken er ook geenszins aan, sedert zij opgehouden hebben aan het werkdadige oorlogsleven deel te nemen, om eenig boek te lezen, waardoor hunne krijgskundige kennis opgehelderd of uitgebreid konde worden. Dit volslagen gemis aan drijfveren om zich eenige theoretische kundigheden eigen te maken, laat zich ligtelijk verklaren, wanneer men slechts terugdenkt aan de tijden waarin zij hunne rangen hebben verkregen. Alstoen door een groot genie geleid, hadden zij zelden iets anders te doen dan den aangewezen weg te volgen en op den vijand aan te rukken. Dit heeft welligt aanleiding gegeven om hun in het geloof te versterken, dat de geheele krijgskunst zich daartoe bepaalde.

Haasten wij ons ondertusschen hier bij te voegen, dat er vele andere generaals zijn, waarover dit strenge oordeel geenszins kan geveld worden, en die zich door opmerkingswaardige verdiensten van de vorigen onderscheiden, die alle takken van de wetenschap hebben doorgrond, en aan wier talenten en ondervinding wij reeds vele nuttige verbeteringen in het leger te danken hebben. Wij hopen dat zijlieden gedenkschriften zullen achterlaten, uit dewelke onze jonge officieren eenmaal de leer der hoogere krijgskunst zullen kunnen putten.

Zijn het nu echter de laatsbedoelden alleen, aan wien het doen der algemeene inspectiën wordt opgedragen? De ondervinding bewijst het tegendeel. Hoe vele regimenten toch hebben wij niet gezien, welke aan het onderzoek van generaals zonder militaire kennissen en ontbloot van menschenkennis, zijn onderworpen geweest? En desniettemin hadden dezen de opdracht de verdiensten van zeer onderwezene officieren te onderzoeken en te schatten; van officieren welke zij waarschijnlijk door hunne wijze van vragen reeds in de verlegenheid zouden brengen. Vooraf reeds weten wij wat men ons hierop antwoorden zal: Aan het oorlogs-ministerie worden toch eene groote menigte inspectie-stukken bezorgd, en alles wat tot deze inspectie behoort is overeenkomstig de voorschriften behandeld, onderzocht en door den inspecteur onderteekend. Uit welk brein ondertusschen is dezen arbeid voortgesproten? De vraag is ligtelijk op te lossen. Ten tijde van het oprigten van den generalen staf, maakten vele generaals een geweldig misbaar; dan weldra bedaarde zijlieden, en wel

(1) Getrokken uit het Fransche weekblad *la Sentinelle*.

uit hoofde zij zich door deze inrigting omringd zagen van zeer bekwame officieren, wier ijver en kunde — men moet zulks in het voorbijgaan aanmerken — door hen op eene bewonderingswaardige wijze benuttigd werden. En inderdaad, deze officieren, bekend met alle wapens, zijn ook voor het meerendeel zeer geschikt om de zwakke of sterke zijde der aan de inspectiën hunner generaals onderworpen korpsen na te gaan en te beoordeelen. Uit hun oordeelkundig onderzoek ontstaan gewis zeer nuttige beschouwingen, waaruit zeer belangrijke berigten kunnen te zamen gesteld worden. Het zijn deze berigten, die, in verband met een stapel, meestal nuttelooze, staten, datgene uitmaken, hetwelk men gewoon is eenen inspectie-arbeid te noemen. Ik vergeet te zeggen, dat de inspecteur-generaal gedurende 7 of 8 dagen door de gelederen wandelt en zich buiten adem loopt, de rokbezetsels nameet, de hoofd-bedeckingen op- en afzet, over een knoop redetwist, en zonder ophouden over reglementen spreekt welke hij welligt niet gelezen heeft. Dit zijn ten naastenbij de uitkomsten eener inspectie. Anderen zullen beweren, dat het onderwijs naauwkeurig is onderzocht; dat de verschillende aanspraken op belooningen, enz., met onpartijdigheid zijn gerangschikt; dat zelfs alléén de tegenwoordigheid van eenen, met het wapen volkomen bekenden generaal op het korps eenen allergunstigsten invloed moet uitoefenen; en dat een aide-de-camp, welke ook zijne verdiensten mogen wezen, slechts eenen zeer onvolkomenen arbeid kan leveren, wanneer hij niet op het ware standpunt gesteld wordt. Laat ons dit alles eenigzins van nabij beschouwen.

Nemen wij voor een oogenblik aan, dat het zoo gewichtige werk eener inspectie aan onze bekwaamste generaals worde toevertrouwd, dan zullen onze bemerkingen nog steeds blijven bestaan, want die generaals kennen het leger niet. Hoe zal het hun mogelijk zijn, om in 8 of 10 dagen, ten opzichte van één regiment, alle hunne verplichtingen te vervullen. Zij kunnen een blik op het onderwijs, de verzorging en de kleeding werpen; maar de beoordeeling van het zedelijke, de gewoone leiding van het korps, de opgevolgde grondbeginselen, de verhouding van meerderen en minderen, de meerdere of mindere geschiktheid der officieren, en meer andere vragen van het hoogste gewigt, waaraan het zelfstandig bestaan is verbonden, zullen wel ook door de bekwaamste op eene zeer onjuiste wijze geschieden, en ten laatste zal toch het gevoelen van den kolonel het overwigt behouden; in elk geval, de inspecteur zal hier schier geheel onnut zijn.

In het jaar 1814 werden de generale inspectiën ingevoerd. Onze generaals kenden al de zamenstellende deelen van het leger; zij hadden het grootste gedeelte der soldaten tegen den vijand aangevoerd, en vele officieren had-

den onder hunne oogen gevochten. Op het inspectie-terrein bevonden zij zich, als het ware, in het midden hunner familie. Dan, men zegge ons door welchen band zijlieden tegenwoordig aan het leger verbonden zijn? Onderofficieren en soldaten van dien tijd bestaan niet meer bij hetzelfde, en ook hoofd-officieren van hetzelfde tijdvak zijn zeldzaamheden. Laat ons derhalve niet verder gaan, maar liever toegeven dat deze generaals zich in vreemde wereld bevinden, in welke hun invloed niets beteekent.

Uit deze bemerkingen schijnt, naar ons gevoelen, het geheel onnutte der, op gezette tijden terugkeerende, inspectiën voort te vloeijen, en voorts de noodzakelijkheid om de werkzaamheden dezer onderzoekingen die generaals op te dragen, onder wier onmiddellijke bevelen de troepen staan. Daaruit zullen twee voordeelen voor den staat ontstaan, namelijk: besparing van kosten en terugkeeren van vertrouwen in het leger.

De bevelhebbers bij hetzelfde, door hunne nieuwe betrekking gestreeld, zullen zich eenige moeite geven dezelve waardig te worden en zich zoo te toonen, dat zijlieden uit hunne nulliteit te voorschijn komen, welke hun nu aller achtig ontroofd en hen vernedert. Zij zullen den geest van het korps nagaan, op welken de algemeene beweging der denkbeelden niet zonder invloed is, en die eene verstandige leiding verlangt. Zij zullen voor het onderwijs waken, de hand houden aan eene strenge maar tevens vaderlijke krijgstucht en aan de voltrekking der reglementen; zij zullen de officieren onder hunne oogen hebben, en zich moeite geven hen te leeren kennen. Hieruit — men moet zulks erkennen — zullen eene menigte beschouwingen kunnen ontstaan, die voor den oorlogsminister zeer nuttig kunnen zijn. Behalve de betere regeling der bevordering, zullen ook dusdoende de inspectiën niet meer een voorwerp van schrik, van onaangenaam werk en aanhoudende onrust voor den krijgsman van alle graden zijn, maar veeleer een prikkel tot emulatie uitmaken. Ook de algemeene inspectiën zullen dan weder worden wat zij zijn moeten. Vermeent de minister dat een of ander korps slecht wordt aangevoerd of onderhouden, dat oneenigheid onder de officieren heerschende zij; zoo wordt het van belang een algemeen geacht generaal, door zijne talenten en inborst ten goede bekend, met eene groote magt bekleed, op de plaats zelve het voorgewende te doen onderzoeken. Hierdoor zal de minister in staat zijn een weloverdacht oordeel en een uiteengezet gevoelen te verkrijgen.

Het komt ons voor, dat dit voegzame middelen zijn om den militairen geest op te wekken en kosten te besparen. Wij houden ons ook overtuigd, dat vroeg of laat de algemeene inspectiën zullen vervallen. Men beginne slechts, met de regimenten in brigaden en divisiën in te deelen, late de

generaals te midden hunner troepen leven, en men zal eindelijk een zamengesteld leger erlangen. Zoo lang ondertusschen deze maatregel niet uitgevoerd wordt, zullen wij slechts de bouwstoffen tot een leger, doch geenzins een leger bezitten, zoo als wij gelooven dat aan de waardigheid en zekerheid van Frankrijk past, en 't welk wij in het belang der schatplichtigen wenschten te zien daargesteld.

VOORSCHRIFT

VAN DEN MAARSCHALK
BELLE-ISLE AAN ZIJNEN ZOON,
BIJ DE TOEZENDING ZIJNER BENOEMING TOT KOMMANDANT
VAN EEN REGIMENT.

Bij het eindigen van onzen laatsten Jaargang, gaven wij onzen lezers te kennen, dat het opnemen van eenige uitvoerige artikelen, de opname eeniger vertoogen van minder omvang had doen verschuiven. Eenige dezer ingezondene stukken komen op ons register voor, onder de inhouds-opgave: *over het bevelvoeren; iets over de regiments-kommandanten; welke zijn de pligten van een afdeulings-, korps-, regiments- of bataillons-kommandant; uren van aandacht, toegewijd aan de zedelijke, fysieke en intellectuele hoedanigheden van eenige onzer hoofd-officieren, of de Nederlandsche legerkampen van 1832, 1833, 1834 en 1835.* — De drie eerste dezer stukken zijn korte vertoogen over de pligten van die officieren, welke zich aan het hoofd van afdeelingen, regimenten, korpsen of bataillons bevinden, en hoedanig zij zijn moesten. Het motto uit den mond van *Figaro* ontleend: *« En faveur du badinage faites grace à la raison, »* aan het hoofd van het laatstgenoemde stuk geplaatst, duidt reeds op eene voldoende wijze deszelfs inhoud aan.

Volgaarne laten wij aan de verdiensten dezer verschillende vertoogen regt wedervaren, en willen ook geenzins met de geachte schrijvers, omtrent de juistheid der door hen ontwikkelde beginselen of de gegrondheid van sommige klagten, redetwisten, of wel op de daarin voorkomende karakter-schilderingen iets afwijzen. Het eenige echter wat ons heeft teruggehouden en nog terughoudt om aan deze stukken eene plaats in te ruimen, is de wat al te duidelijke aanwijzing van *personen* en *zaken*. Het laatstbedoelde vertoog is inzonderheid in dat opzigt een al te sprekend schilderij, waarop de afbeeldsels naar het leven genomen, geene verdere vermelding behoeften om gekend te worden. Dit alles had men kunnen vermijden, als men alleen het doel: leering, had voor oogen gehouden, en den geest binnen zekere grenzen had beperkt.

Wij hadden ons alzo bemoeid — getrouw aan het beginsel door ons reeds van den aanvang van onzen werkring gehuldigd — om de bovenbedoelde artikelen ineen te smelten, van eenige kleuren te ontdoen en zoodoende alleen de leering op ons paneel te brengen. Bij het eindigen van dezen arbeid, vermeenden wij te bespeuren, dat hetzelfde eenige gelijkenis had gekregen met een oorspronkelijk stuk, dat, vroeger met genoeg gelezen, ons geheugen niet geheel ontsnapt was. Wij vonden het dus beter, om *doel en strekking*, aan dit laatstbedoeld oorspronkelijk stuk de voorkeur te geven, en zoodoende de bedoelingen der schrijvers van de bovenaangehaalde artikelen, langs eenen zijweg, te doen kennen, en op deze wijze het geestig ingekleedde verwijt: *« dat vele der ingezondene stukken bij de Redactie het lot der oude familie-portretten schijnen te ondergaan, en op den rommel-zolder geborgen te worden, »* ons bij gelegenheid gedaan, te ontwijken. Het bedoelde stuk, welks titel aan het hoofd dezes is gesteld, is — zoo wij vermeenen — niet algemeen bekend. Het is eene hooge prijsstelling waardig, en verdiende, om die redenen en als een klassiek stuk, eene cervolle plaats in de dienst-reglementen.

De Redactie.

« Al de kapiteins in het regiment, dat uw door den koning geschonken is, dienende, zijn ouder dan gij, en wanneer men alleen persoonlijke verdiensten in aanmerking wilde nemen, dan is er geen eenige onder hen die niet meer dan gij verdiende chef te zijn. In weerwil van dit alles zijt gij over hen gesteld geworden. Het is te wenschen dat deze eerste bedenking nimmer uw geheugen moge ontgaan.»

« Ik zegge u niet: zoek de achting van het korps, dat u is aanvertrouwd, te verdienen; doch ik bevele het u aan, deszelfs toegenegenheid te verwerven. Elk chef welke dat kostbare gevoel in zijn voordeel verwerft, zal zelfs de moeilijkste opgaven zeer gemakkelijk kunnen oplossen; terwijl hij, die de liefde zijner ondergeschikten ontbeert, zelfs in de gemakkelijkste opgaven, met de grootste moeilijkheden te kampen heeft.»

« Gij zoudt u echter zeer bedrogen vinden, wanneer gij die liefde en gehechtheid zoudt willen winnen door laakbare toegevendheid ten opzichte der krijgstucht, of in zwakke bereidvaardigheid in de voldoening van al de wenschen en verlangens uwer ondergeschikten. Dit middel zoude noch zeker, roemvol zijn.»

« Doe alle mogelijke moeite om de officieren van uw regiment grondig te leeren kennen. Zonder dat zoudt gij u dagelijks bedrogen vinden. Weldra zoudt gij bescheidenheid voor gebrek aan talenten; het zelfvertrouwen — dat door de innige overtuiging van kennis geboren wordt,

— voor verwaandheid; de wenschen tot het onderhoud eener goede orde, voor boosaardige vitlust; zucht voor gerechtigheid en het goede, voor ongepaste verklikking, nijd of overmatige eerzucht houden. Ook zoudt gij de voorstellen, die uw uit vleijerij of uit eigenbelang gedaan werden, voor de taal der waarheid houden. Gij zoudt in de gedachten verkeerden de deugd te hebben beloond, en uwe belooningen zouden der kuiperij ten deel vallen, en alleen schijnbare en gehuichelde verdiensten door u worden geroemd.»

« Geef nimmer aan uwe soldaten beleedigende bijnamen, gebruik nimmer in uwe toespraken tot hen, gemeene woorden en uitdrukkingen. De chef die in dit gebrek vervalt, vernedert zich-zelf en daalt in de aching zijner ondergeschikten.»

« Vergeet nimmer, ten aanzien der officieren van uw regiment, dat het mannen, dat het Franschen, dat het uws gelijken zijn, en dat gij in uwe bevelen aan hen een toon en uitdrukkingen moet kiezen, het meest passende voor personen die door de eer gedreven worden. Geloof mij, dit is het eenige ware middel om uwe bevelen in aching te doen houden, ze aangenaam te maken, derzelve uitvoering te doen bespoedigen en aan uwe soldaten vertrouwen op hunne officieren in te boezemen. Bedenk wel, dat het vertrouwen de grondslag der krijgstuicht uitmaakt.»

« Deel nimmer straffen uit met de voorschriften in strijd, of die door het nationaal gevoel, als onteerend verworpen worden. Wanneer gij echter genoodzaakt zijt om te moeten straffen, dan leze men op uw aangezicht het innige gevoel van leedwezen 't welk deze noodzakelijkheid veroorzaakt. Laat nimmer eene gelegenheid, om uwe ondergeschikten kleine diensten te bewijzen, onbruikt voorbij gaan; want indien gij zoudt willen afwachten, dat gij uwe ondergeschikten door het bewijzen van groote diensten aan uwen persoon zoudt willen binden, zoo kwaamt gij willigt nimmer in het geval hen van dienst te kunnen zijn.»

« Het zijn de kleine diensten en eene passende dienstvaardigheid die de harten doen winnen, even als de deugd in de kleinste voorzorgen een steun en schild vindt.»

« De studie der militaire voorschriften bevele ik u niet aan; de noodzakelijkheid dezer studie zult gij van zelf ter gelegener tijd inzien; doch het niet afwijken van deze voorschriften is hetgeen ik u dringend aanbeveel. De wetten zijn in het oog van elk goed burger en van elken goeden krijgsman de heiligste voorwerpen. Ik weet zeer goed dat men zegt, omdat ik in mijne jeugd het anderen nazeide: de letter dood, de geest maakt levendig; maar, daar ik dikwerf heb kunnen bespeuren, dat men, onder het voorwendsel dezer verlevendiging, zich zeer groote zij-

sprongen veroorloofde, bevele ik u uitdrukkelijk aan, u aan de letter der wet te houden.»

« Herinner u altijd, dat het aanwenden van middelen van geweld, ter doordrijving zelf van de voordeeligste veranderingen, meer kwaad dan goed doet.»

« Ik zal u de noodzakelijkheid der studie des oorlogs niet betoogen, daar deze noodzakelijkheid reeds lang bewezen is; ik zal mij alleen bepalen met u te zeggen: dat de geschiedenis een bron is, waaruit gij onophoudelijk moet putten. Lees niet om der geschiedenis wille, maar wel om den oorlog en de zedekunde uit haar te leeren kennen.»

« Bemijn uw vaderland, bemijn uwen koning; dit zijn pligten elken burger opgelegd, die hij getrouw moet vervullen. Bemijn den roem; moge het verlangen dien te behouden altijd even vurig in uwe ziel opwellen. De zucht naar roem was mij tot hartstogt geworden, en deze heeft mij ten allen tijde staande gehouden op de moeilijke loopbaan door mij afgelegd; zij heeft mij doen vergeten, dat mijne gezondheid bedenkelijk, dat mijn ligchaam zwak was.»

« Tracht uw regiment geoefender dan elk ander te maken; deze eigenliefde is den chef veroorloofd. Zoek echter niet hetzelfde fraaijer te maken of met sieraden te overladen.»

« Waak tegen ontrouw en sluikerij; degeen die zich daaraan schuldig maakt, bedriegt den koning en is onwaardig met regtschappen menschen om te gaan. Ook hij dwaalt van den weg der regtschapenheid, die de naauwgezette regtvaardigheid in de verdeling van gunstbewijzen niet in het oog houdt, gelijk ook hij die zijne ondergeschikten niet tegengaat in het zoeken van ongeoorloofde winsten op de uitdeelingen aan de soldaten.»

« Laat u nimmer door ongeduld of gramschap wegslepen; het berouw volgt altijd op het toegeven aan de eerste opwelling der hartstogten. De chef welke aan zijne hartstogten den vrijen teugel laat, zet zijne eer, zijn leven, en nog meer, het leven zijner ondergeschikten op een los spel.»

« Gehoorzaam de wetten, en de mannen welke de soeverein als derzelve tolken gekozen heeft. De insubordinatie is de eerste en grootste aller militaire misdrijven; deze deelt zich zeer snel mede en hare kracht vergroot zich, naarmate zij zich meer en meer verbreidt. Kan een chef die de bevelen zijner opperhoofden niet opvolgt, verlangen, kan hij hopen, dat zijne ondergeschikten hem zullen gehoorzamen?»

« Terwijl gij voor de instandhouding der wetten en voorschriften zorgt, moet gij tevens waken voor de instandhouding der goede zeden. Houd u vooral met dit onderwerp uwer algemeene pligten bezig; hetzelfde wordt

door vele chefs uit het oog verloren of verzuimd. Daar waar goede zeden heerschen, worden de wetten nagekomen, wat meer zegt, worden zij daar geliefd. Bij de zorg voor het onderhouden van goede zeden, moet gij niet vergeten dat deze zich geenszins laten bevelen; zij moeten aangetoond, ingeboezemd worden. De magt van het voorbeeld is hier, even als in alles, sterker dan die van den wil. Wanneer uwe zeden zuiver zijn, dan zullen uwe ondergeschikten uw voorbeeld volgen. Dan zult gij nimmer het speeltuig der omstandigheden worden, en de openlijke achting zal u rijkelijk schadeloosstellen voor de ontberingen u-zelven opgelegd.»

« Houd u bekend met alles wat in uw regiment voorkomt; doch bedien u nimmer, om daartoe te geraken, van laakbare middelen en bespiederij. Hij die zich als aangever of bespieder laat gebruiken, is een slecht mensch en verdient geen vertrouwen. Neemt dan alleen toevlugt tot de oogen van anderen, wanneer het u niet doenlijk ware om zelf alles te zien. Dring tot in de kleinste bijzonderheden door; daardoor zult gij waken dat een ieder zijn pligt vervulle.»

« Zie hier eindelijk mijn laatste voorschrift en mijne laatste aanbeveling: Herinner u gedurig dat uwe benoeming tot regiments-chef niet om uwentwille geschied is, maar wel ten beste der dienst en in het voordeel van het regiment dat u gegeven is. Uw ijverig streven moet alzoo den roem van den staat ten doel hebben, en het verlangen om uwe ondergeschikten gelukkig te maken, zij steeds het voorwerp eener aanhoudende behartiging; wanneer het u moge gelukken uwe ondergeschikten te bewijzen, dat gij naar deze beweeggronden leeft en handelt, dan zal een ieder er zich een pligt, een genoegen van uitmaken om uwe wenschen en verlangens voor te komen. Dan zult gij — omdat gij het verdiend zult hebben — eenen zuiveren roem inoogsten, de openbare achting en de gunstbewijzingen des konings zullen uw regmatig deel worden, en eindelijk zult gij uwen vader — die u lief heeft — gelukkig maken.»

Wie is er, die niet uit den grond van zijn hart een zuiver medegevoel voor de hartelijke taal van dien waardigen vader voelt oprijzen, en die niet zijn zegel hecht aan de deugdelijkheid van zijne raadgevingen! Wanneer wij met het overnemen van dit oorspronkelijk stuk uit onze *adversaria*, aan de bedoeling der, in den aanhef dezes bedoelde, schrijvers meenen te hebben voldaan, dan gevoelen wij ons echter daarenboven geroepen, om af te vragen, of deze raadgevingen, van eenen in den oorlog grijs gewordenen krijgsmans, niet even toepasselijk zijn op elk officier, welken graad hij dan ook moge bekleeden? In onze militaire hiërarchie heeft iedereen ondergeschikten,

en de pligten die op den chef van een regiment, korps of bataillon ten opzichte zijner onderhoorigen rusten, rusten ook op de kompagnies-, pelotons-, sectiën- en escouade-kommandanten, al is het dan op eene afnemende schaal. Dusdanige voorschriften dienen dus niet alleen door de hoofd- maar ook door de mindere officieren behartigd te worden, en het was mede om die redenen, dat wij dit eenigzins verouderde stuk, als eene behartigingswaardige bijdrage, hebben medegedeeld.

De Redactie.

DE KRIJGSMAGT

IN OVEREENSTEMMING GEBRAGT MET DEN TEGEN-
WOORDIGEN TOESTAND DER ZAMENLEVING.

Onder den titel: *La force armée mise en harmonie avec l'état actuel de la société*, par un officier étranger, vinden wij een', in vele opzichten, belangrijk verfoeg in het *Journal des armes spéciales* van de maand Junij 1.1. Het kwam ons voor, dat eene vertolking van dat artikel, eene geschikte bijdrage voor dit tijdschrift zoude zijn, te meer daar wij dit verfoeg wilden doen strekken als eene inleiding tot eenige beschouwingen over hetzelfde onderwerp. Wij houden dan ook onze bemerkingen op den inhoud van dit stuk, tot tijd en wijle onze beschouwingen zullen zijn opgenomen geworden, terug, om ook aan onze lezers en medewerkers gelegenheid te geven hunne aandacht vooreerst op de hier ontwikkelde gronden te vestigen.

De Redactie.

Elk tijdperk moet beschouwd worden als de uitkomst van een tijdperk, dat voorbij is, en als de overgang tot een tijdperk dat op handen is. Niets stuit de voortgaande beweging, welke men zeer vernuftig door eene spiraal lijn voorgesteld heeft. Evenwel onderscheidt de opmerkelijke beschouwer sommige oogenblikken van rust, even als of men zich op sommige tijdstippen bij voorkeur onledig hield, om nieuwe grondbeginselen te doen gelden, terwijl anderen integendeel, zich beijveren tot het overebrengen van al de maatschappelijke elementen met deze grondbeginselen. Alzoo scheidt men behagen in de ontwikkeling en toepassing der grondregelen, welke de Fransche omwenteling in het helderste daglicht gesteld heeft, als het vraagstuk, dat door het tegenwoordige tijdperk moet opgelost worden. Bijaldien dit aan ons tijdperk opgelegd is, gelooven wij nuttig te zullen zijn, door de aandacht te bepalen bij de organisatie der krijgsmagt, om te zien of deze met de grondregelen van beschaving, welke Europa tegenwoordig tot rigtsnoer strekken, in

overeenstemming gebragt is, en door de algemeene ontwikkelingen te leveren, welke ons schijnen zulk eene organisatie tot grondslag te moeten strekken. Wij weten, dat wij vele hinderpalen ontmoeten zullen, in grondbeginselen te doen gelden, welke men waarschijnlijk als eutopiën zal aanmerken, tegen welke misschien oude practici in massa zullen opstaan, dewijl zij in dit vak niets geleverd hebben, en welligt nog het meest de jonge aspiranten, omdat zij zich bedrogen zullen wanen in hunne fraaije verwachtingen van uniform, epauletten en tractementen; dan onze overtuiging is sterk genoeg, om ons door deze zwarigheden niet te laten afschrikken, met een woord, wij hopen de zelfvoldoening te zullen hebben, van de pogingen dergenen aan te moedigen, die zich reeds met de oplossing van het vraagstuk hebben bezig gehouden.

Men zal ongetwijfeld ook zeggen, dat de zwarigheid niet uit den weg geruimd is door die algemeene grondregelen voor te dragen, maar dat zij zich nog vooral in derzelver toepassing terug vindt. Het is zeker, dat geen algemeene grondregel moet aangenomen worden, voor dat er bewezen is hoe dezelve bij mogelijkheid in geveene gevallen is toe te passen; doch indien wij deze toepassing op eenen kleinen staat, wat ons gemakkelijk zoude vallen, bewerkstelligen, zoude zij niet veel belangstelling verwerven, en voor eenen grooten staat, zoo als, bij voorbeeld, Frankrijk, gaat de onderneming de krachten te boven van hem, die de archiven en officiele stukken niet in handen heeft. Het werk zoude ook te lijk worden; in stede van geschikt te zijn naar de vatbaarheid van het publiek, zoude het slechts door weinig personen gelezen worden, waarvan nog de meesten belang zouden hebben om er geen acht op te slaan.

Als grondslag onzer beschouwingen, moeten wij de vorderingen doen kennen, welke de tegenwoordige maatschappelijke toestand medebrengt.

Het schijnt ons toe, dat, om, in weinig woorden, de uitkomsten van de pogingen, welke de Europesche volkeren sedert eene halve eeuw in het werk gesteld hebben, uit te drukken, het voldoende zoude zijn te zeggen, dat de woorden volk, staatkundig volk, tot de regten van burger toegelaten volk, eenen veel grooteren omvang bekomen hebben, dan zij ooit te voren gehad hebben. Het beginsel van *gelijkheid* is verwezenlijkt, of verwezenlijkt zich meer en meer door eene onwederstaanbare strekking. Dit beginsel heeft werkelijk een veel aanmerkelijker ontwikkeling te weeg gebragt dan de vrijheid zelve; want daar, waar geene vrijheid is, zelfs in staten van eene onbepaalde oppermagt, vindt men de gelijkheid aangenomen, of ten minste erkend als een wenschelijk doel; terwijl men het nut der vrijheid ontkent, en die zelfs als schadelijk voor

de gelijkheid beschouwt, onder voorwendsel, dat zij, tegen de misbruiken welke zij in haar gevolg heeft, waarborgen vordert, die de vernietiging der gelijkheid zouden te weeg brengen. En altijd geeft men voor, door het scheppen van eene sterke aristocratie deze misbruiken te zullen beletten. Door deze uitbreiding van het volk, zijn de arbeidende klassen toegelaten, of zijn op het punt van toegelaten te worden, om er een gedeelte van uit te maken; zij hebben regten verkregen, en zijn aan de pligten onderworpen, welke uit dezen staat van zaken voortvloeijen. Men zegge niet dat de nieuwelingen er van uitgesloten zijn, en dat men niets anders gedaan heeft dan de bepaling van het woord aristocratie veranderen; dat in plaats van haar te bepalen volgens de geboorte, men haar bepaalt volgens den rijkdom. Dat kan min of meer waar zijn, maar verandert niets aan onze stelling, want de grenslijn, door de rijkdommen getrokken, is zoo veranderlijk en van zoo grooten omvang, dat zij als beginsel inderdaad niet bestaat. Het is een voorbijgaand middel, dat in den blinde aangegrepen is, een middel, dat klaarblijkelijk onzedelijk is, waarvan het belagchelijke, nog meer dan de ernstige betuigingen, eenmaal reden zal geven.

Men zal niet lang meer, een gierigen gulzigaard als een beter en nuttiger burger dan de schitterendste akademist, aangemerkt zien, dan den ijverigen menschenvriend, die alle zijne inkomsten tot goede werken en nuttige nasporingen aanlegt; de bezitter van eenige morgen lands zal niet altijd beschouwd worden als beter wetgever, dan zij, die hun geheele leven doorgebragt hebben in het overdenken van de beginselen der wetgeving. Eindelijk zal de gierigheid ophouden de burgerlijke deugd te zijn, en de braafheid zal de waarde hernemen, die zij verdient. De geboorte was ten minste iets meer bepaald en meer stelligs; zij kon tot op een zeker punt verdedigd worden; terwijl de grenslijn, door den stoffelijken eigendom getrokken, geheel en al bedrog is.

Niet lang zal het duren, of men zal erkennen, dat de geboorte zoowel als de rijkdom, als grenzen van het burgerregt vastgesteld zijnde, lijnregt strijden met den zedelijken en verstandelijken eigendom, welke, bij denkende wezens, zich in den eersten rang moet bevinden, en in zijne medeburgers eene regtbank behoort te hebben, die denzelven op zijnen waren prijs stelt.

Onder het getal regten en pligten, aldus door het nieuwe volk verkregen, moet als een der wezenlijkste geteld worden, die van den staat te verdedigen. Toen de aristocratie alleen het staatkundige volk uitmaakte, was zij het, die er zich mede bezig hield. Toen, ten gevolge der uitvinding van het buskruid en de invoering der staande legers, het schild van staat uit hare handen gleed, geraakte haar bestaan op het spel. De gouvernementen, die

het oprapten, werden meer of min onbepaald heerschend, naar mate van de krijgsmagt, waarmede zij zich wisten te omringen. Wij zien alzoo, dat het volk, hetwelk zijne vrijheid wil bewaren, zelf moet weten zijn eigen verdediger te worden, en het zoo goed, zoo volmaakt worden, dat noch eene militaire caste, noch eene groote bezoldigde militie noodzakelijk worde. Maar even zoo als het groote eigendom der arbeidende klasse in haren arbeid bestaat, of om het meetbaar voor te stellen, in haren tijd, zoo is het blijkbaar, dat er altijd botsing zal bestaan tusschen de zucht om denzelven tot zijn eigen persoonlijk voordeel te besparen, en dien ten algemeenen welzijn aan te wenden.

Uit het voorgaande volgt, dat eene wet, die de organisatie der krijgsmagt voor den tegenwoordigen toestand der maatschappij regelde, daarin de geheele mannelijke bevolking, in staat om ter verdediging des lands dienst te doen, behoorde op te nemen; zoodat de gewapende magt een bestanddeel des volks wierde, hetgene met de minste opoffering van tijd voor elk persoon moet geschieden. Men moet eindelijk aan de organisatie der krijgsmagt zulk eene gedaante geven, dat de voordeelige kansen in geval van oorlog aan hare zijde zijn.

Ziedaar het vraagstuk, dat wij op willen lossen, op eene volledige wijze uitgedrukt. Laat ons, om tot deszelfs oplossing te geraken, beginnen met te doen zien, welke de voorwaarden zijn, door de laatste ons opgelegde verplichting, gevorderd.

Opdat de krijgsmagt van eenen staat tegen die van eenen anderen met eenige kans op eenen voordeeligen uitslag moge worstelen, zoo moet zij door hare fysieke en morele kracht, benevens hare vorderingen in de wetenschap, ten minste met hare tegenpartij gelijk staan.

De fysieke sterkte eens legers hangt af van deszelfs samenstelling uit menschen en materieel (wij gebruiken dit woord in eenen zeer uitgestrekten zin), en van de bekwaamheid der eersten, om zich van het tweede te bedienen.

Zijne morele sterkte hangt af van de krijgstucht en het vertrouwen, dat het in zijne eigene waarde stelt.

Zijne wetenschap hangt af van de gegronde kundigheden, welke ieder man, die er een deel van uitmaakt, van zijnen stand bezit, en van de meerdere of mindere gemakkelijheid, waarmede de ware bekwaamheid middel vindt om zich te doen gelden.

Het is klaarblijkelijk, dat, aangezien deze hoofdeigenschappen veel van elkander afhangen, geene derzelve ooit tot eenen hoogen trap in de krijgsmagt zoude bestaan, zonder dat de anderen er ook in ontwikkeld waren; wat men voor de eene deed, zoude altijd der andere voordeelig zijn; van daar de onmogelijkheid, om

de middelen, welke men voorstelt, ten einde elk van dezelve te bekomen, elk afzonderlijk te behandelen. Wij zullen evenwel trachten, zoo veel mogelijk, in de ontwikkeling dezer middelen, de volgorde in acht te nemen, waarin wij dezelve opgenoemd hebben, hetgene ons brengen zal om aan te toonen, hoe wij denken mannen te leveren, met de noodige hoedanigheden toegerust, om de plaats, welke men hem in de krijgsmagt aanwijst, goed te vervullen.

De gewapende magt, genomen in den zin, waarin wij die hier gebezigd hebben, als alle middelen, tot verdediging van den staat benodigd, of liever al die, waarvan de staat zich bedient, om zijnen wil door de magt te doen gelden, bevattende, is uit zeer verschillende grondstoffen zamengesteld. Men moet dezelve kennen, alvorens uitspraak te doen over de middelen, om die te erlangen. Wij zullen deze grondstoffen een voor een doen kennen.

Het bestuur der krijgsmagt is de ziel, welke er den adem des levens in blaast; deszelfs goede daarstelling is een levens-vraagstuk. Bij verschillende regeringsvormen vindt men het verschillend ingerigt. Het is meerendeels het hoofd van den staat, de koning, als men overeenkomstig den tegenwoordigen Europeschen toestand wil spreken, die zelf het bestuur der krijgsmagt in handen houdt; somtijds is er een verantwoordelijk minister; somtijds, eindelijk, is het eene directie (dirigerend comité). Gedurende den vrede, die altijd als de toestand, welke tot rigtsnoer dienstig moet beschouwd worden, is de tweede vorm het verkiesselijkt. Het is altijd een groot kwaad, wanneer de koning, die den ganschen staat in zijn persoon voorstelt, zich tot den bijzonderen directeur van eenen tak maakt; hij maakt zich daardoor tot controleur van zich zelve, en verheft den directeur van dezen tak op den troon. Het zoude niet lang duren, of zulk een toestand zoude in het beheer van zaken tot zwakheid en willekeur leiden. Men moet niet vergeten, dat de genade een kenmerk van den troon is, en dat de geregtigheid er haar laatste toevlugt behoort te vinden. Slechts in den toestand van oorlog kan het wenschelijk wezen, dat de koning zelf zich aan het hoofd zijner legermagt stelle, omdat alsdan deze in zeker opzigt den staat voorstelt, waarvan de eerste voorwaarde is, een veilig bestaan te hebben.

Het derde middel, dat van het beheer der gewapende magt aan een comité toe te vertrouwen, heeft het groote ongemak van die verantwoordelijkheid te verzwakken, welke, versnipperd over een verzameld wezen, hierdoor volstrekt nul en van geener waarde wordt. De vergaderingen mogen hare nuttigheid hebben voor het uitwerken van algemeene grondregelen, en als behoudend middel

5 D., No. 1.

tegen den onbezonnen nieuwigheidsgeest van een vurig en eerezuchtig man, dan zij zijn meestal een zeer slecht werkmiddel voor het uitvoerend bewind. Als zoodanig gebezigd, heeft men ze bijna altijd zwak en werkeloos, of halstarrig en hevig gezien.

Na ons voor de eenheid in de directie des oorlogs verklaard en tot beginsel aangenomen te hebben, dat het hoofd des staats niet meer werking moet uitoefenen op dit gedeelte van de regerings-machine dan op alle andere, blijft ons overig de middelen aan te wijzen, om aan deze directie de noodige werkkraft te verzekeren. Het eenvoudigste, ja men zoude kunnen zeggen, het eenigste middel om daartoe te geraken, is den directeur, bij eene groote verantwoordelijkheid, eene groote vrijheid te verleen (1); zoodat deze post al de veerkraft van een vast en bekwaam man vereischt, en dat de slechts middelmatige man onder den last er van verpletterd worde. Dit is het zekerste middel om dien hoop gretige en baatzuchtige sollicitanten uit te sluiten, die slechts sinecuren beoogen.

De krijgsmagt, welke zich in de directie tot eene eenheid zamensmelt, verdeelt zich onder dezelve in twee takken, te weten: de toestel of de werktuigen der directie en het eigenlijke voorwerp er van, dat wij eenvoudiger onder den naam van leger aanduiden.

Het bestuur in den meest bijzonderen zin genomen, als werktuig van het opperste beheer, is verdeeld in bestuur van het personeel, dat zich met recrutering, onderwijs, avancement, onderhoud, cantonneringen en mutatiën der krijgsmagt, onledig houdt; in bestuur van het materieel, dat zich met fournituren en onderhoud van het materieel en deszelfs distributie belast, en in administratie die zich met de algemeene verrekening in geld en in natura, daaronder begrepen de verificatie der bijzondere rekeningen, bezig houdt. Men moet wel verstaan, dat, naar ons gevoelen, de herziening het denkbeeld eener wezenlijke verificatie, op de plaatsen zelve gedaan, medebrengt.

De directiën van het personeel en materieel vereischen

(1) Wij meenen, dat men ongelijk heeft, wanneer men in constitutionele staten in vele kleinigheden treedt, om de werking der ministers te beperken; want deze zullen altijd middel vinden, om zich achter eenige ophelderingen te verschansen, en de rekening en verantwoording overeenkomstig de voorgeschrevene regels te doen opmaken. Niets is leugenachtiger dan deze cijfers van overgelegde rekeningen, wier herziening veel meer over den vorm dan over het wezenlijke loopt. Men moet zich houden aan de algemeene beginselen; doch wat de bijzonderheden betreft, moet men die of zoodanig nemen als de minister ze voorstelt, zonder er belangrijke wijzigingen in te brengen, of ze alle verwerpen, en te zelfder tijd weigeren, zijn vertrouwen te schenken aan den minister, die de behoeften des lands niet heeft weten te bepalen, of die onwillig was er zich aan te onderwerpen. Een wezenlijk bekwaam man en staatkundig braaf, de onmisbaarste hoedanigheid in een' staatsman, kan geene diepe overtuiging bezitten en tevens eene andere als rigtsnoer zijner daden aannemen.

aan het hoofd militairen, die zeer uitgebreide kundigheden in de krijgskunst in het algemeen, en in den bijzonderen staat des legers bezitten; mannen, die, bij gevolg, niet al te lang buiten de kaders geweest zijn, en die zoo veel mogelijk in activen en werkzaam dienste geweest zijn. Dan er zijn in hunnen werkkring takken, welke geheel bijzondere kundigheden vereischen, zoo als de dienst der vivres, ambulances en hospitalen, de kleeding enz. Voor deze soorten van dienste, behoeft men bijzondere soort van menschen, maar die altijd in ondergeschikten rang behooren geplaatst te zijn; dewijl al deze soorten van dienste, in weerwil van derzelve groot belang, slechts bijzaken zijn.

De administratie vereischt voornamelijk de kundigheden, waarvan wij in de laatste plaats komen te spreken, en moet een' man aan het hoofd hebben, die de verschillende directiën doorloopen heeft, ten einde die alle in haar beoefenend mechanismus te kennen. Het militaire gedeelte bevindt zich als bijzaak in dezen tak, en de lieden, welke denzelve daarin vertegenwoordigen, moeten er zich in ondergeschikten rang bevinden.

Alvorens van dit beknopt overzicht van het bestuur der krijgsmagt af te stappen, zoude het niet ongepast zijn er eenige woorden over de militaire regtspleging bij te voegen. Aangezien onafhankelijkheid het onderscheidend kenmerk der justitie is, schijnt het dat de opperste militaire geregtshoven geheel en al buiten de werking van het opperste bestuur der dienste gesteld behoorden te worden, en men dezelve eerder als eenen bijzonderen tak van de gewone regtspleging des lands behoorde te beschouwen; terwijl het dienstig zoude zijn eindelijk, om de gevallen, voor deze regtbanken gebragt moettende worden, zoo veel mogelijk te beperken. Hoe meer het leger nationaal wordt, en hoe meer de krijgsmagt aangemerkt kan worden als het onder de wapenen staande volk, des te meer dunkt ons moet men tot dit doel pogen te geraken; ten einde zoo veel mogelijk de begrippen, die ieder burger van zijn landsrecht behoort te hebben, te vereenvoudigen, en het vertrouwen, hetwelk men moet verlangen, dat hij er in stelt, te versterken.

Overgaande tot het voorwerp des bestuurs, het leger namelijk, zoo vinden wij er twee onderscheidene bestanddeelen in, ofschoon het eene door het andere en het eene om het andere bestaande: het zijn de troepen en de organisatie van het kommando, dat wij misschien onder den naam van staf zouden kunnen begrijpen.

De tegenwoordige toestand der krijgskunst vordert verschillende soorten van troepen, en een aantal menschen geschikt tot het uitoefenen van onderscheidene bedrijven.

Zal een leger gereed zijn om te veld te trekken, dan moet het over een genoegzaam aantal troepen van elke soort

kunnen beschikken; deze verschillende soorten onderscheiden zich door het wapen, dat zij behandelen, en door de wijze waarop zij er zich van bedienen.

De infanterie is de kern des legers en deszelfs wezenlijkste bestanddeel, gelijk zij ook thans het talrijkste is. Zij staat ook het naast aan het volk; dewijl in de infanterie de mensch den grootsten persoonlijken invloed, onafhankelijk van elk werktuig, uitoefent.

Het is als infanterist, hoewel in eenen zeer onvolkomen toestand, dat de volksmassa met de grootste geestdrift bezielde en zich met de uiteenloopendste gereedschappen wapenende, zich somwijlen met goed gevolg op de geregelde troepen geworpen heeft.

Het is de infanterie, welke den grootsten indruk van de zedelijke kracht ontvangen kan; zij is het, die denzelven het meest noodig heeft; zij is het ook, die, bij een krijgshaftig volk, zich het meest van bijzonder onderwijs spenen kan: het is alzoo dit wapen, hetwelk door het gewapende volk het best kan gevormd worden. Maar om eene instelling altijd naar volmaking te doen streven, moet zij onder de meest gepaste vormen, om die te bereiken, beproefd kunnen worden; daaruit ontspringt de noodzakelijkheid om tot rigtsnoer dienende korpsen infanterie, bijna op dezelfde wijze gevormd en onderhouden als in oorlogstijd, te hebben; voorts scholen, om het onderwijs in de groote massa's voort te planten, en kaders om het bekomen onderrigt te onderhouden en te surveilleren, en de verspreide gronden er van vast in te prenten.

De wezenlijkste hoedanigheden van eenen goeden infanterist bestaan daarin: dat hij zijn wapen, bij den aanval, de verdediging en in den marsch wete te hanteren, hetzelfde wete te onderhouden, zich met regelmatigheid wete te bewegen, zoowel in den marsch als op het slagveld; gedisciplineerd te zijn, dat is te zeggen, de ingestelde orde en gehoorzaamheid te volgen, welke den wil van elk in het bijzonder ten behoeve van allen onderwerpt; in staat te wezen de vermoeijenissen van den oorlog te dragen en zijne krachten met voordeel aan den arbeid, dien dezelve vereischt, te besteden.

Men heeft in eenige legers eene bijzondere soort van infanterie, waarop men veel rekt en welke in sommige omstandigheden vrij groote diensten bewezen heeft: het zijn de karabiniers (scherpschutters met getrokken karabinen). Het is eene soort van ligte artillerie, welke uitwerking vooral afhangt van de behendigheid van elk man en de deugdelijkheid van zijn wapen. In de landen alwaar de kunst van te schieten tamelijk ver gaat, is niets gemakkelijker dan de organisatie van dit wapen op eene volkswapening te grondvesten, gelijk men zulks in Zwitserland gedaan heeft.

De kavallerie is na de infanterie het wezenlijkste gedeelte der legers, het is eene infanterie, welker schok door de massa en de snelheid des paards vermeerderd is. De kavallerie vordert derhalve bekendheid met het paard, zoowel om het te berijden als om het op te passen; het aantal menschen bij wien men hopen mag deze bekendheid of ten minste stellig eenige gemakkelijkheden om die te verwerven, aan te treffen, kan niet anders dan zeer beperkt zijn, vooral in de landen alwaar men geene paarden aanfokt. Van hier een grooter bezwaar om de organisatie der kavallerie op de volkswapening te gronden, en de noodzakelijkheid om een grooter blijvend bestanddeel van kavallerie te hebben. In de landen, alwaar men zich op paarden-fokkerij toelegt, verminderen de moeilijkheden zeer; men heeft aldaar dikwijls eene goede milite-kavallerie gezien, en men zoude zelfs van zoodanig eene instelling partij kunnen trekken, ten einde de paarden-rassen te verbeteren.

Het is duidelijk, dat de kavallerie, even zooals de infanterie, den wapenhandel moet kennen en zich regelmatig weten te bewegen, gedisciplineerd zijn en gehard tegen de ongemakken des oorlogs; maar bovendien en bijna voor alles, moet hij het paard weten te verzorgen en te behandelen.

De artillerie wordt algemeen voor het derde wapen gehouden, tot voorwerp hebbende de behandeling en het onderhoud der groote vuurwapenen, en zelfs van alle krijgswerktuigen in het algemeen.

Beschouwt men de dienst dezer troepen van naderbij, zoo ontwaart men dat dit wapen uit twee zeer verschillende bestanddeelen is zamengesteld. Het eene vereischt eene groote wetenschappelijke kennis en eene groote behendigheid; het andere behoeft er slechts zijne stoffelijke kracht, met eenen zekeren graad van samenhang, aan te leenen. Het eerste bestanddeel moet beschouwd worden als met deszelfs wezen in de nijverheid grijpende, en op denzelfden leest geschoeid als de arbeid der werktuigkundigen, die eene aanhoudende oefening noodig hebben, om de gewoonte van hun ingewikkeld handwerk niet te verliezen. Deze verpligting sluit het denkbeeld uit van eene organisatie van milite of gewapend volk, voor dit bestanddeel der artillerie. Het tweede bestanddeel vordert slechts een sterk ligchaam, de gewoonte om de natuurlijke krachten aan den arbeid te besteden en de onderwerping aan de krijgstucht. Niets gemakkelijker dan dit bestanddeel, zelfs zeer goed, in de volksklassen te vinden, welke zooveel handwerken uitoefenen, die dezelfde hoedanigheden vorderen.

De troepen der genie, de dienst der bruggen (in de veronderstelling, dat zij niet door de artillerie verrigt wordt), die van den staf, van de vivres, van de hospitalen, be-

vinden zich in hetzelfde geval als de artillerie; alle hebben een zeker aantal menschen noodig, die ingewijd zijn in de kleinste bijzonderheden der dienst, alsmede een aantal kundige en gedisciplineerde handwerkers, die gemakkelijk uit de aanverwante kunsten en ambachten getrokken kunnen worden.

De zeemagt bevindt zich, nog meer dan eenig ander gedeelte der krijgsmagt, in het opgemeld geval; maar zij heeft het voordeel, van in eene goede koopvaardij mannen te vinden, geheel gevormd voor het moeilijkste gedeelte van de dienst. Het zoude goed zijn, om de werklieden voor deze dienst onder de kust-bevolking te zoeken; zij vreest de zee minder, en zeeman te worden is voor haar een stand in de maatschappij te bekleeden.

Om deze troepen te kommanderen en tot een geheel van uitvoering te geraken, dat zoo noodzakelijk is om groote uitkomsten te verkrijgen, heeft men een aantal menschen, met onderscheidene hoedanigheden toegerust, noodig. Deze hoedanigheden hangen veel af van eenen gelukkigen natuurlijken aanleg. Zij bestaan in eene kennis, die krachtig genoeg is om de gevaren en de middelen van daarin te voorzien te begrijpen, gepaard met een karakter, dat vast genoeg is, om in de moeilijkste oogenblikken niet te vervalsen. Deze aanleg kan versterkt, ja misschien tot op eenen zekeren trap, door onderrigt en gewoonte zelfs verkregen worden. In een goed opperhoofd is het noodig de ervaring en het vooruitzigt van den rijpen leeftijd met de kracht en het vertrouwen der jeugd vereenigd te vinden; hij moet de bijzonderheden van de dienst kennen, zonder zich evenwel door al te erge kleinigheden te laten medeslepen. Het is zeer moeilijk in vreedestijd zulke opperhoofden te vormen, of liever hen onder het groot aantal diergenen te onderscheiden, die zich in de rangen plaatsen; dan hoe moeilijker dit is, des te noodzakelijker wordt het, instellingen te hebben, die zoo veel mogelijk de zwarigheden te boven komen.

Men noemt gewoonlijk staf en generaal-kwartiermeester-staf, het geheel der personen, die zich bezig houden met het opper-kommando en de dienst die er van afhangt. De generaal-kwartiermeester-staf vormt te gelijker tijd de school der generaals. De goede organisatie van den staf wordt nog noodzakelijker in een leger, gegrond op de algemeene wapening, dan in dat hetwelk zamengesteld is uit blijvende korpsen; hij moet voor hetzelfde wezen wat het hart en de longen in de dierlijke bewerktuiging zijn, verwaarts het bloed, na deszelfs grooten omloop, terug vloeit, om gezuiverd, weder bewerkt en aan het ligchaam terug gegeven te worden. De staf behoort het middelpunt van wetenschap en kundigheden te zijn, welke van daar zich vervolgens in het leger verspreiden zullen, waar de verschillende leden zich van tijd tot tijd eens komen vernieuwen, door er zijne waarnemingen en ervaring in terug te brengen. De staf moet talrijk en nooit zonder bezigheid zijn. Zoodanig zijn de verschillende bestanddeelen, waarvoor onze instellingen mannen verschaffen moeten.

(Het vervolg en slot hierna.)

VERSCHEIDENHEDEN.

Daar er welligt bij het doen der groote manoeuvres, door onze troepen, in het legerkamp te Reijen of andere troepen-vereeningen, door de artillerie met losse patronen zal gevraagd

worden, zoo houden wij het van belang, de aandacht der artillerie-officieren te vestigen op eenige bijzonderheden, die ons, in het afgeloopen jaar, zijn voor den geest gekomen.

Bij de groote vereeniging van 9 veld- en rijdende batterijen, en drie regimenten lichte kavallerie, op de Kempsche heide, bij gelegenheid der wapenschouwing voor Z. M. den Koning, waren door den heer generaal-majoor List, kommandant der artillerie van het leger te velde, met de uiterste naauwgezetheid, ter voorkoming van ongelukken, alle mogelijke maatregelen van voorzorg voorgeschreven. Het afvuren der stukken moest langzaam, met tempo's, en niet dan op het kommando der batterij's-kommandanten, van den regter- of linker-vleugel af, geschieden. De stukken werden vervolgens, na het afgaan van het schot, met eenen natten wisscher, uitgevischt, en niet dan op het kommando van den sectie-kommandant, weder geladen; dat nog altijd door eene hernieuwde wisscher van het stuk werd voorafgegaan. Tusschen het afsteken van het stuk en het inbrengen der nieuwe lading verlieden dus, voor 't minst, 1 à 1½ minuut; na dat het stuk, met eene tuschenpozing van ongeveer 50 à 68 seconden twee keeren gewischt was. Niettegenstaande deze voorzorgs-maatregelen had er evenwel een ongeluk plaats; de lader eener houwtiser van eene der batterijen, verloor bij die gelegenheid, door de zelfontbranding der lading, den regter voorarm.

Eene commissie, zamengesteld uit één hoofd-officier, een kapitein en den steller dezes, kreeg daarop de opdracht, om het gebeurde ten naauwkeurigste te onderzoeken. De getuigenissen van den onder-officier stuks-kommandant, der bedienings-manschappen en der officieren, als ook die van den lijder (eenige dagen na zijne amputatie afgelegd), kwamen allen daarin overeen, dat het voorgeschrevene ten naauwgezette was in acht genomen, zelfs de lijder legde daarbij, van zijn ziekbed, de duidelijke en doordachte verklaring af, dat de zundgat-sluiters, zoowel hij deze als de vorige ladingen, zich met zeer veel zorg van zijnen pligt gekwetend had. Te zonderlinger klomk het, dat de kanonnier (n°. 3) belast met het sluiten van het zundgat, zijnen vinger nog op het zundgat had, toen de lading afging; terwijl het evenwel bleek, dat hij geen letsel bekomen, zich zelfs niet eens gebrand had. Uit deze omstandigheid, als ook uit de bijna eensluidende verklaringen, heeft men hieruit moeten opmaken, dat de lading nog niet tot achter in de ziel van den houwtiser was aangebragt, toen dezelve ontbrandde. De anders bij dergelijke gelegenheden, meest altijd plaats hebbende beschuldigingen tegen den zundgat-sluiters kwamen hierbij niet voor, zelfs de lijder getuigde onbewimpeld, dat hij geen zijner kameraden als oorzaak van zijn ongeluk kon beschuldigen. In weerwil dus van al deze voorzorgen, was er evenwel nog vuur in het stuk achtergebleven, hoe en op welke wijze dit had plaats gehad, was hier niet te be-middelen, zoodat de commissie voornoemd tot de gevolgtrekking moest komen: dat dit hernieuwde ongeluk alleen te wijten was aan toevalligheden, waarvan de geschiedenis der artillerie zoo vele voorbeelden oplevert.

Zonder hier te willen treden, in ontwikkeling van gronden, omtrent de mogelijkheid en de oorzaken van het achterblijven van ontvonkte voorwerpen in de ziel van het stuk, na de ontbranding der lading, zoo gelooven wij echter voor zeker te kunnen vaststellen, dat de patroonzakken, zoowel de stof als het naaimiddel, daartoe de aanleiding geven. Alle denkbare middelen van voorzorg ter voorkoming van ongelukken zijn, niet alleen hier te lande, maar ook elders, aangewend geworden, en in weerwil van dat alles, hebben er overal ongelukken plaats; onder anderen verloren twee kanonnières der Fransche artillerie (n°. 1 en 2, die elkander in het wisschen behulpzaam waren) te Straatsburg, in dezelfde maand, waarin het medegedeelde ongeluk op de Kempsche heide plaats had, bij

het voren met losse patronen, beide hunne regter en linker voorarmen. Zelfs gaat er geen jaar voorbij, dat men niet hier of elders soortgelijke ongevallen kan aantekenen.

Naar ons inzien bestaat er dus eene dringende noodzakelijkheid, ter opsporing van eene, niet vonk houdende, stof, waaruit men de losse kanon- of houwtiser-patronen zoude kunnen vervaardigen. Wij zeggen losse patronen, omdat het ons niet bekend is, dat men dergelijke ongelukken, bij het schieten met scherp, heeft te betreuren gehad.

Deze overweging heeft ons geleid tot het voorstellen, eenige beproevingen te doen, met patroonzakken van dun geplet, taai theelood, van onderen voorzien van eenen rond gedrukten bodem, en op de buskruid-lading in vieren toegebruikt. Bij het doen van eenige kleine proeven met dergelijke kardoezen, is het ons gebleken, dat dezelve genoegzame sterkte bezitten, om voor het doel dat men er mede beoogt, in geplukt werk, vervoerd te worden, zonder te breken of uit te loopen. Aan de geringste vuur- of kaarschitte blootgesteld, smelt het lood, en moet dus bij de spannende hitte der ontbrande lading, als ware het, vernietigd worden. Vuur houden is hier niet mogelijk, en er zoude dus alleen moeten beproefd worden, of het weinige gesmolten lood, op een 10 of 20 passen voor het stuk geene schade konde veroorzaken, of wellicht de ziel van het stuk of het zundgat aanzetten, zoo als men wel bij de jagtgeweren opmerkt.

Een 50tal schoten, tegen eene fijn linnen schijf, op 10 à 14 passen voor het stuk gespannen, zoude wellicht tot eenig resultaat leiden.

Reeds in het verlopen jaar gaven wij dit denkbeeld, mondeling te kennen. Of zulks ter regter plaatse gekomen is, is ons onbekend, om welke redenen wij vermeenden hierop de aandacht der artillerie-officieren meer bepaaldelijk te moeten vestigen.

Omtrent het onlangs aangenomen Beijersch nieuw veld-materieel, lezen wij in de *Algemeine Militär-Zeitung*, van den 16 Julij, de hier volgende vergelijking van munitie-voorraad tusschen het oude en nieuwe materieel;

HET BEIJERSCHE VELD-GESCHUT.

6^{der} Kanon met worst-wagen.

Bij het oude materieel	werd medegevoerd	40 kartets-patronen	en	60 kogel-	»
					100 schoten.
Bij het nieuwe idem		20 kartets-patronen	en	130 kogel-	»
					150 schoten.

Het nieuwe materieel voert alzoo 50 schoten meer mede, dan het oude.

12^{der} Kanon met munitie-wagen.

Bij het oude materieel		21 kartets-patronen	en	64 kogel-	»
					85 schoten.
Bij het nieuwe idem		12 kartets-patronen	en	100 kogel-	»
					112 schoten.

Het nieuwe materieel heeft alzoo 27 schoten meer.

7^{der} Houwtiser met munitie-wagen.

Bij het oude materieel		17 kartets-patronen		65 granaten.	
					82 schoten.
Bij het nieuwe idem		12 kartets-patronen		96 granaten.	
					108 schoten.

Alzoo 26 schoten meer.

6^{der} Munitie-wagen.

Bij het oude materieel		30 kartets-patronen	en	100 kogel-	»
					130 schoten.
Bij het nieuwe idem		20 kartets-patronen	en	160 kogel-	»
					180 schoten.

Alzoo 50 schoten meer.

7^{der} Houwtiser worst-wagen.

Bij het oude materieel		6 kartets-patronen.		46 granaten.	
					52 schoten.
Bij het nieuwe idem		12 kartets-patronen		72 granaten.	
					84 schoten.

Alzoo 32 schoten meer.

De verschillende proeven met percussie-geweren, welke, door achtereenvolgende ministeriële verordeningen, in Frankrijk zijn daargesteld, zijn nog niet geëindigd. Aan het model, dat aan het 35ste regiment van linie is uitgedeeld, zijn onderscheidene veranderingen aangebracht, die voor als nog moeten beproefd worden. Zes honderd dezer geweren zijn naar de noordkust van Afrika gezonden, om aldaar tegen den vijand aangewend te worden. Deze laatste proef zal wellicht de sprekendste uitkomsten opleveren. Men is ook bezig om eenige verbeteringen aan het tegenwoordige model der wal-geweren aan te brengen, die ten doel hebben om met dat vuur-geweer een juister schot te verkrijgen.

Een zeker heer *Grimse*, te Parijs, heeft een werktuig uitgevonden, waardoor de vervaardiging van de geweer-laden beter en derzelver kosten op de helft zoude verminderd worden. Het Fransche artillerie-departement heeft daarop onderhandelingen met den uitvinder aangegaan, om, indien het nut en de voordelen van dit werktuig door proeven bevestigd werd, zijn geheim te koopen.

In het jaar 1829 bedroeg het aantal der vrijwillig in dienst tredenden, bij het Fransche leger, een getal van 5899 man; in het jaar 1830, 11,409 man; in het jaar 1831, 30,309 man. Deze toename vond plaats ten gevolge der expeditie naar Afrika en de Julij-omwenteling. Daarentegen bedroeg het getal der in dienst tredende vrijwilligers in het jaar 1832, 11,908 man; in het jaar 1833, 5591 man en in jaar 1834 slechts 4157 man. De reëngagementen van reeds in dienst zijnde militairen bedroeg in het jaar 1832 een getal van 1847 onder-officieren en 596 korporaaals en soldaten. In het jaar 1833, 2219 onder-officieren en 709 korporaaals en soldaten, en in het jaar 1834 2742 onder-officieren en 1034 korporaaals en soldaten.

De Engelsche parlaments-debatten leveren dikwerf zeer belangrijke bijdragen tot de kennis der inwendige samenstelling en het beheer van het Engelsche leger, in vergelijking met andere legers van het vaste land. De redevoeringen over dat onderwerp vinden dan ook veeltijds weerklank of geven gelegenheden tot redeneringen en wederleggingen, die de algemeene aandacht tot zich trekken. De vergelijking der krijgstuicht in het Engelsche leger met die der Fransche en Pruisische legers, door den hertog van *Wellington* in de parlaments-vergadering van den 18den Maart l.l. voorgelezen, heeft onder anderen in Pruisen veel opziens gebaard, en eenige critische vertoogen uitgelokt, welke de edele hertog moeilijk zal kunnen wederleggen.

Een vertoog door den heer *Bannerman* in de parlaments-zitting van den 30sten Mei l.l. voorgedragen, is niet minder

merkwaardig. Deze bemoeide zich namelijk, om het huis der gemeenten opmerkzaam te maken, op den toestand van vele verdienstelijke land- en zee-officieren. «Mannen» — zeide hij — «die hun vaderland zoo lange jaren trouw gediend hebben, moesten toch eindelijk den rang en toelage van de halve soldij der veteranen-officieren (*senior officers*) erlangen. Het strekt ons geenszins tot eene bijzondere eer, dat officieren, die als luitenant-kolonels in den slag van Waterloo hebben mede gevochten, nog altijd in dienzelfden rang blijven, terwijl de Pruisische officieren, welke toenmaals dien rang bekleedden, sedert dien tijd tot de hoogste militaire waardigheden zijn gesteden. Geregtheid en menschlievendheid eischen eene verbetering van het lot onzer oude officieren, en wanneer ik durf blijven beweren, dat daardoor 's rijks kas met niet meer dan 22 tot 25,000 ponden sterlings voor de land-, en eene dergelijke som voor de zee-dienst zoude belast worden, zoo geloof ik ook op de ondersteuning van mijn voorstel bij het huis der gemeenten te mogen rekenen.» De minister van oorlog, lord *Howick*, trachtte deze redenering te wederleggen en krachteloos te maken, door een betoog, waarin hij bloot leide, dat, hoezeer het niet te ontkennen was, dat vele officieren door geldgebrek en het langdurig stilstaan van het *avancement* veel leden, en dat het te wenschen ware, dat de regering de diensten der officieren beter konde beloonen, hij echter niet in de mogelijkheid was eene algemeene bevordering te doen plaats hebben. Dat er op de staten van het leger nog 360 generaals voorkwamen, terwijl de dienst naauwelijks $\frac{1}{10}$ gedeelte van dat aantal behoeft, doch dat hij de hoop koesterde, in de volgende zitting een voorstel te kunnen doen ter aanneming van een geheel gewijzigd stelsel van bevordering voor de land- en zee-magt. Sir *Hardings* merkte hierop aan, dat hij met zeer veel leedwezen de redenering van lord *Howick* had aangehoord; dat het hem bekend was, dat sedert den laatsten oorlog het aantal der generaals met 170 verminderd was, dat het aantal der officieren op halve soldij sedert dien tijd met 6000 was afgenomen, waardoor de rijks kas eene jaarlijksche bezuiniging van 1,300,000 ponden sterlings had ondergaan. Hij zeide ten slotte, dat er groote ontevredenheid onder het officiers-korps heerschte, en dat het nu eindelijk tijd was geworden, dat aan de regmatige verlangen en wenschen der officieren voldaan wierde. De admiraal *Codrington* en sir *Elley* ondersteunden beiden het voorstel van den heer *Bannerman*; waarbij sir *Elley* in het bijzonder de belangen der artillerie-officieren verdedigde, waar onder, zoo hij zeide, onderscheidene mannen waren, die het land 40 jaren hadden gediend, en nogtans de toelage der halve soldij niet genoten. De motie werd met hevigheid bestreden door den bekenden *Hume*, hetgeen echter niet belette om het voorstel van den heer *Bannerman* door het huis der gemeenten te doen aannemen. Men is alzoo in afwachting, dat er eenige verbeteringen in het stelsel der bevorderingen en in de belooningen voor langdurige trouwe diensten, bij het Engelsche leger, zullen ingevoerd worden.

Omtrent de voorstellen ter verbetering in het hoofd-tooisel van het Fransche leger, werd onlangs het volgende gemeld: «Sedert kort zijn aan drie te Parijs in garnizoen liggende regimenten, nieuwe modellen van hoofd-tooisels ter beproefing uitgereikt. Het eerste model bestaat uit eene zwarte kaske, met gekleurde pompom en het nummer van het regiment; het tweede in eene elegante chacot, die nauwer naar boven toeloopt, en het derde in eenen ronden hoed van vernist leder, met breede opgetooide randen en eenen fluweelen band. Deze laatste hoofd-bedeeking, welke met de hoeden onzer matrozen veel overeenkomst heeft, staat zeer goed, doch heeft het nadeel van hinderlijk te zijn in de behandeling der wapens. Waarschijnlijk zal men de chacot van het nieuwe model aannemen.»

In den *Spectateur Militaire*, van April dezes jaars, vindt men een artikel onder het opschrift: «*moyen de remédier au mauvais effet des rênes de bride*,» van den kolonel *Voisin*. Deze schijnt vroeger, door middel der drukpers, zijne denkbeelden openbaar gemaakt te hebben betrekkelijk de wijze hoe, naar zijn inzien, de optooming der rij-paarden zoude kunnen verbeterd worden; latende de tegenwoordig algemeen gevogde veel te wenschen over. De schrijver had in bedenking gegeven om de teugels der stang te kruisen, voor dat dezelve over het hoofd van het paard gelegd worden, en geloofde dat daardoor de werking der stang, bij de algemeen ingevoerde beweging der hand, meer overeenkomstig met de gewenschte beweging van het paard zal zijn, en gemakkelijker door het paard de wil des ruiters zal verstaan worden. In de *Spectateur Militaire* van Februarij 11., had men vrij hevig dit voorstel van den kolonel *Voisin* aangevallen, zonder evenwel genoegzame gronden aan te voeren welke hem van gedachten zoude doen veranderen.

Zonder het vóór of tegen dezer handelwijze thans te willen vergelijken, achten wij het niet ondienstig onze kavallerie-officieren op dit vraagpunt opmerkzaam te maken, hetwelk, even als zoo vele anderen, spoedig door de ondervinding geheel verduidelijkt moet zijn.

BERIGT AAN HET PUBLIEK.

Het door ons beloofde artikel over *het verbeteren van den toestand des gepensioneerden officiers*, was reeds gezet en zoo goed als afgedrukt, toen ons een nieuw vertoog, daarop betrekkelijk werd ingezonden. Hetzelve was van dien aard, dat wij, in het belang der zaak, vermeenden hetzelve aan het voornoemde stuk, en de reeds door ons geleverde denkbeelden, te moeten toetsen; ten einde ook de nieuwelings ingezonden denkbeelden te kunnen opnemen of te wederleggen. Het beloofde stuk zal daardoor in volledigheid winnen.

Bij onze uitgevers is van de pers gekomen:

Handleiding tot de kennis der krijgsgeschiedenis voor Nederlandsche militairen, door J. BOSSCHA, lid van het Koninklijk-Nederlands Instituut, Hoogleeraar aan de Koninklijke Militaire Akademie.

Deze nieuwe lettervrucht van den geachten hoogleeraar bevat de grondtrekken der krijgsgeschiedenis, zoo als de schrijver zich voorstelde, dat dezelve in het geheugen behooren te zijn van dengene, die voldoen wil aan het examen n°. 1, vastgesteld bij 's Konings besluit van den 23 December 1827. n°. 139.

Wij zullen in het vervolg gelegenheid hebben, om op den belangrijken inhoud van dit werkje terug te komen.

B I J L A G E I,

Behoorende bij den Militairen Spectator, 5de Deel, n°. 1.

(Maand Julij, 1836.)

LAATSTE BENOEMINGEN, OVERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN BIJ HET LEGER.

BENOEMD :

Bij de afd. Utrechtsche mob. schutt. Tot kapiteins: de 1ste luit. Petrus van Loon en Ernst Hendrik Baron van Ittersum. Tot 1ste luit.: de 2de luit. Arnoud Gerard Joost Baron Taets van Amerongen en Joan Vlugg, allen van de afdeling. Tot 2de luit.: de vrijwillig. van de komp. vrijw. Utrechtsche jagers: Mr. Anthonie Michiel Cornelis van Asch van Wijck, Jan Ignatius Daniel Nepveu en Carel van der Goes. Bij de 2de afd. mob. Groningsche schutt.: Tot 1ste luit. de 2de luit. Johannes Peppink. Tot 2de luit.: de vrijwilliger Wicherus Woldringh, van de komp. Groningsche flankeurs. Tot tijdelijken plaatsel. kommandant te Middelburg: de maj. G. Meijer, fung. plaatsel. kommandant te Hulst. Tot 1sten kommand. der Koninklijke milit. akademie te Breda: de lt.-kolonel H. G. Seelig, van den staf der artill. Tot 2de kommand. bij de Koninkl. milit. akademie te Breda: de 1sten kapit.-ingen. J. P. Delprat, thans belast met de directie van de studiën der kadetten, voor het wapen der genie, aan het instituut te Medemblik. Bij het leger en de hospitalen in Oost-Indië: tot officier van gezondheid van de 2de klasse, de tijdelijke officier van gezondh. van de 2de klasse, A. Gobée, van de 14de afd. inf. Bij de 2de afd. mob. Noordhollandsche schutterij: Tot kapit. de 1ste luit. Hendrik Rijken Engelsman. Tot 1ste luit.: de 2de luit. Willelm Houwtuijn, Pz., beide van de afd. Tot 2de luit. Jan Vlaanderen, Lz., van de dienst. schutt. te Hilversum. Tot adjud. bij Zijne Hoogh. den Hertog van Saxe Weimar, kommanderende de 2de divisie inf: den 1sten luit. H. F. Kock, van de 18de afd. inf. Bij de garniz.- en hospit.-dienst te Doesburg: Tot tijdel. offic. van gezondh. der 3de klasse in het vaste cafer van het geneesk. personeel der landmagt: de tijdel. offic. van gezondh. der 3de klasse, Pieter Verweij.

VERPLAATSINGEN.

Bij de 14de afd. inf. De tijd. offic. van gez. van de 2de kl. F. Caron, van de garniz.- en hospit.-dienst te Gorinchem. Bij de troepen, dienst doende in O.-Indië: de 2den luit. A. G. Huijsers, van de 5de afd. inf.; de 2den luit. P. Prinsen, van de 12de afd. inf.; de 2de luits. K. P. Schimpf, F. P. L. Froije en D. Noman, van de 14de afd. inf.; de 2de luits. L. A. M. Rotliers en J. C. Meister, van het algem. depôt der landmagt, n°. 33. Bij de 18de afd. inf. De 1sten luit. E. A. van Kempen, van de 2de afd. grenad. Bij de 13de afd. inf., bij het res.-batt. De 2de luit. G. J. Haack, van het depôt der afd. Bij de 18de afd. inf. Bij het 1ste batt. De kap. W. P. Kamps, van het 2de batt. der afd. Bij de troepen, dienst doende in O.-Indië. De 2de luit. J. A. Andriessen, van de 2de afd. inf. Bij de Kon. mil. akademie te Breda. De 1ste luit.-kwartierm. F. C. R. Boers, fung. kap.-kwartierm. bij de 9de afd. inf. Bij de 9e afd. inf. De 1ste luit.-kwartierm. van Thiel, van het batt. transporttr. Bij het batt. transporttr. De 2de luit.-kwartierm. Biorn, van het depôt der 10de afd. inf. Bij de 9de afd. inf. De kapit. W. C. Margadant, van de 7de afd. inf. Bij de 7de afd. inf. De maj. G. B. van Bronkhorst, van de 13de afd., en tijdel. kommand. van de 2de afd. Gron. mob. schutt. Bij de 10de afd. inf. Bij het 3de batt. De 1sten luit. C. Boecheimer van

het depôt der afd. A la suite van het depôt. De 1ste luits. J. E. L. Prins, J. P. F. Francke en B. D. J. van Pleuren, de twee eerstgemelden van het 3de, en laatstgemelde van het 2de batt. van de afd. Bij de 12de afd. inf. Bij het 2de batt. De 2de luit. Immink, van het depôt. Bij het depôt. De 2de luit. Baenen, van het 2de batt., beide van de afd. Bij de garniz.- en hospit.-dienst te Gorinchem. De tijdel. offic. van gezondh. van de 2de klasse J. D. Temminck, van de 10de afd. inf. Bij de garniz.- en hospit.-dienst op het fort Bath. De tijdel. offic. van gezondh. van de 2de klasse R. J. Janssen, van de 7de afd. inf. Bij de 2de divisie van het algemeen depôt der landmagt, n°. 33. De tijdel. offic. van gezondh. der 2de klasse D. H. Hoppesteijn, van de 18de afd. inf. Bij de 10de afd. inf. De tijdelijke offic. van gezondh. van de 2de klasse A. J. van der Bell, van de 13de afd. inf. Bij de 13de afd. inf. De tijdel. offic. van gezondh. van de 2de klasse S. F. Rendlen, van de garniz.- en hospit.-dienst op het fort Bath. Bij de 18de afd. inf. De tijdel. offic. van gezondh. van de 2de klasse J. W. Praetorius, van de 2de divisie van het algemeen depôt der landmagt, n°. 33.

EERVOL ONTSLAGEN.

De 1ste luit. Harm Philippus Rogaar, van de 2de afd. mob. Gron. schutt. De officier van gezondh. der 2de klasse N. L. de Kruijff, van het 3de batt. der 2de afd. mob. Geldersche schutterij. De kapit. Mr. Philip Hendrik Benjamin Baron van Goltstein, van het 1ste batt. der afd. Utrechtsche schutt. De maj. W. J. P. Ravens, tijdel. plaatsel. kommandant te Middelburg, en teruggebragt op het vroeger door hem genoten twee derde gedeelte van het activiteits-tractement. De luit.-kol. der artill. M. A. Steenberghe, uit de betrekking van kommandant der Kon. mil. akademie te Breda. De 1sten luit. Orobio de Castro, van de 18de afd. inf. De 2de luit. Christiaan Hendrik Koentz, van het 2de batt. der 2de afd. mob. Geldersche schutt. De 1ste luit. Adriaan Marinus Becius, van het 2de batt. der afd. mob. Zeeuwsche schutt., en tevens als 2de luit. bij de dienstdoende schutt. te Middelburg. De 2de luit. Hendrik Paulus de Peijpers, van het 2de batt. der 4de afd. mob. Zuidhollandsche schutt. De 2de luit. R. M. Daendels, van de 7de afd. inf. De 2de luit. D. B. Bronkhorst, van de afd. Utrechtsche mob. schutt. De tijdel. offic. van gezondh. van de 3de klasse A. van de Poll, van de ambulance van het koofdqw. des legers te velde.

NON-ACTIVITEITS TRACTEMENT VERLEEND, AAN:

Den luit.-kol. O. G. A. Bijrde, van de 7de afd. inf. Den 1sten luit. J. H. Kretschmer, van de 8ste afd. inf. De kapit. J. B. Meister en M. Bergers, van de 9de afd. inf.

UIT DEN DIENST ONTSLAGEN.

De 2de luit. G. Baudouin, behoorende tot de Luxemburgsche troepen, en tijdelijk dienende bij de 7de afd. inf., uit beide deze betrekkingen.

OVERLEDEN.

De kapit. D. J. le Maitre, van de 10de afd. inf. De 2de kapit. J. B. Hulet, van het 2de bat. mineurs en sappeurs. De luit.-kol. L. J. Worbert Graaf van Wassenaer Starrenburg, kommanderende het bat. artillerie-transport-trein.